

หัวข้อวิจัย

การนิเทศแบบร่วมพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยน้อมนำ
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนากระบวนการคิด สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3

ชื่อผู้วิจัย

รัตนชนก รัตนภูมิ

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

วุฒิการศึกษา ศีษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3

โทรศัพท์/โทรสาร 056259608 โทรศัพท์เคลื่อนที่ 0869391055

Email rattana511@gmail.com

ปีการศึกษา

2560 - 2561

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อหาประสิทธิภาพของคู่มือการนิเทศแบบร่วมพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนากระบวนการคิด 2) เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนากระบวนการคิด และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้บริหาร ครูผู้สอน ต่อการนิเทศแบบร่วมพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนากระบวนการคิด กลุ่มเป้าหมาย เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 ปีการศึกษา 2560 อำเภอละ 1 โรงเรียน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) และโรงเรียนศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา จำนวน 1 โรงเรียน เพื่อเป็นตัวแทนในการศึกษา จำนวน 6 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหาร 6 คน ครูผู้สอน 34 คน รวม 40 คน เครื่องมือที่ใช้ ในการทดลอง ได้แก่ 1) คู่มือการนิเทศ : การนิเทศแบบร่วมพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนากระบวนการคิด 2) เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการนิเทศติดตามผลและประเมินนวัตกรรม การวิเคราะห์ข้อมูล 1. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของคู่มือการนิเทศแบบร่วมพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนากระบวนการคิด ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2. เปรียบเทียบผลคะแนนก่อนการนิเทศและหลังการนิเทศ โดยใช้คู่มือการนิเทศแบบร่วมพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนากระบวนการคิด ด้วยการหาค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) 3. วิเคราะห์พฤติกรรมระหว่างการนิเทศแบบร่วมพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนากระบวนการคิด ด้วยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ 4. วิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้บริหาร ครู ที่ได้รับการนิเทศแบบร่วมพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการประเมินประสิทธิภาพของคู่มือการนิเทศแบบร่วมพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนากระบวนการคิด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2. ความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2.1 ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนากระบวนการคิด ผลการพัฒนาและการเรียนรู้สูงขึ้นและมีความก้าวหน้า ร้อยละ 32 2.2 ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนากระบวนการคิด ผลการพัฒนาและการเรียนรู้สูงขึ้นและมีความก้าวหน้า ร้อยละ 33 2.3 นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนากระบวนการคิด ผลการพัฒนาและการเรียนรู้สูงขึ้นและมีความก้าวหน้า ร้อยละ 52 และ 3. ความพึงพอใจของผู้บริหาร ครูผู้สอน ต่อการนิเทศแบบร่วมพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนากระบวนการคิด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	1
สารบัญ	2
สารบัญภาพ	2
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	3
วัตถุประสงค์การวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	5
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
การนิเทศแบบร่วมพัฒนา	6
หลักการของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	11
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา	17
กรอบแนวคิดในการวิจัย	22
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	22
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	23
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	27
การเก็บรวบรวมข้อมูล	29
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	29
ผลการวิจัย	30
อภิปรายผลการวิจัย	31
ข้อเสนอแนะ	33
เอกสารอ้างอิง	34
แบบประเมิน	35
ภาพกิจกรรม	43
สารบัญภาพ	
ภาพที่ 1 แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	12

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ผลของกระแสโลกาภิวัตน์ได้สร้างค่านิยมให้กับประชาคมโลกผ่านทางข้อมูลข่าวสาร 3 ลักษณะ ดังนี้ 1) ค่านิยมทางการเมือง ทำให้ประชาชนมีค่านิยมที่จะเลือกผู้นำที่มีแนวความคิดแบบนายทุนเศรษฐกิจแบบตะวันตก ไปเป็นรัฐบาล ซึ่งจะส่งผลต่อการพึ่งพาโลกตะวันตกมากขึ้น 2) การค้าของโลกจะเป็นที่มาของเขตการค้าเสรี (Free Trade Area – FTA) ซึ่งเป็นความเสรีบนความไม่เท่าเทียมกัน ซึ่งไม่ใช่ความยุติธรรมทางการค้า ทำให้ธุรกิจขนาดเล็กในประเทศนั้นต้องล้มไป 3) การครอบงำทางสังคมวัฒนธรรม เรื่องสิทธิมนุษยชน (Human Right) การบริโภคนิยม (Consumerism) การนิยมวัตถุ (Materialism) รวมถึงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (Environment) ซึ่งจะอนุรักษ์เฉพาะในสิ่งที่ประเทศด้อยพัฒนาไม่พร้อม แต่โลกตะวันตกพร้อม และ 4) การหมุนเวียนของตลาดทุน (Capital Market Flows) เป็นผลทำให้ประชากรของประเทศมีผู้กู้ยืม (Borrower) หาแหล่งเงินกู้จากต่างประเทศพร้อม ๆ กัน กับที่หาในประเทศมากขึ้น (วรรณะ รัตนพงษ์ และอนันต์ ลัคหนทัย, 2560 : 9) จากการศึกษาพบว่าค่านิยม 4 ประการในตัวประชากรไทยในปัจจุบันนี้เป็นเรื่องสำคัญในการทำนายผู้บริหารประเทศในการสร้างทุนมนุษย์ให้กับประเทศอย่างไรจึงจะทำให้ประเทศพึ่งพานานาประเทศน้อยลง การทำธุรกิจขนาดเล็กยังคงอยู่ได้ในประเทศไม่เป็นที่หาธุรกิจขนาดใหญ่ของต่างชาติและประชากรสามารถพึ่งพาตนเองได้ การสร้างทุนมนุษย์อย่างไรให้มีค่านิยมที่ดี รักชาติ รักสังคม และรักชุมชน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อชีวิตที่ยั่งยืนในอนาคต ซึ่งสิ่งที่กล่าวมาแล้วนี้อยู่ในทิศทางพัฒนาทุนมนุษย์ตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) ภายใต้วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งเป็นงานที่ทำนายการพัฒนาทุนมนุษย์ในประเทศ ในปัจจุบัน ให้สามารถแข่งขันกับนานาประเทศได้ในอนาคต

จากการพิจารณากรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) ภายใต้ฐานของการพัฒนาทุนมนุษย์ 6 ยุทธศาสตร์ ผู้ประเมินพบว่า ศาสตร์พระราชาเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ จากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ที่ว่า “...การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐานคือ ความพอมี พอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัดแต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เมื่อได้พื้นฐานความมั่นคงพร้อมพอสมควร และปฏิบัติ และฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป...” (ปรียานุช ธรรมปิยา, 2557 : 26) นอกจากนี้ กรอบความคิดสำคัญในการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้ วิสัยทัศน์ : คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 นอกจากนี้ยังมีการกำหนด ยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม กำหนดเป้าหมายที่ 1 คนทุกช่วงวัย มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ และเป้าหมายที่ 2 หลักสูตร แหล่งเรียนรู้ และ สื่อการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คุณธรรม จริยธรรม และการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ

จากการดำเนินงานโครงการการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ปีการศึกษา 2559 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 **กิจกรรมที่ 1** การพัฒนาสถานศึกษาให้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา (โรงเรียนสถานศึกษาพอเพียง) วันที่ 3 เมษายน 2560 ผลการประเมินความรู้ความเข้าใจในการประชุมปฏิบัติการการพัฒนาสถานศึกษาให้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 93 คน มีระดับความรู้ความเข้าใจ 7 – 8 คะแนน จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 75.27 ซึ่งไม่มีคะแนน 9 -10 **กิจกรรมที่ 2** การพัฒนาสถานศึกษาให้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา (โรงเรียนที่ยังไม่ได้รับการประเมินสถานศึกษาพอเพียง) วันที่ 13 มีนาคม 2560 ผลการประเมินความรู้ความเข้าใจในการประชุมปฏิบัติการการพัฒนาสถานศึกษาให้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 77 คน ผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ มีระดับความรู้ความเข้าใจ 8 – 10 คะแนน จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 63.64 ซึ่งแสดงว่า วิธีการอบรมเชิงปฏิบัติการไม่สามารถสร้างความรู้ความเข้าใจในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ ไปจัดกิจกรรม

การเรียนการสอน และจากการสรุปผลการดำเนินงานโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 จำนวน 200 โรงเรียน สามารถแบ่งโรงเรียนเป็น 4 ประเภท ได้แก่

1. โรงเรียนศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 1 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านหนองไผ่ อำเภอนองบัว
2. โรงเรียนสถานศึกษาพอเพียงที่มีผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ ปี 2559 ระดับประเทศ จำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลท่าตะโก และโรงเรียนบ้านคลองลาน และ โรงเรียนสถานศึกษาพอเพียงที่มีผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ ปี 2560 ระดับประเทศ จำนวน 5 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดเทพสุทธาวาส โรงเรียนบ้านขามะเกลือ โรงเรียนบ้านหนองสีซอ โรงเรียนวัดหนองหม้อและโรงเรียนบ้านตะคร้อ(รัฐประชาอนุทิศ)
3. โรงเรียนสถานศึกษาพอเพียง จำนวน 134 โรงเรียน
4. โรงเรียนยังไม่ได้รับการประเมินสถานศึกษาพอเพียง จำนวน 58 โรงเรียน โดย รอยุบ 1 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านหนองปิ่นแตก และโรงเรียนไม้ครบชั้น 9 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดเขาเจดีย์ โรงเรียนบ้านป่าคลักฯ โรงเรียนบ้านทับลุ่มประชาพัฒนา โรงเรียนบ้านไทรงาม โรงเรียนวัดคร้อเรียงราย โรงเรียนบ้านหนองสองห้อง โรงเรียนบ้านไร่ศรัทธาราชฎูร์ โรงเรียนบ้าน พุ่มวงและโรงเรียนบ้านเขาช้างฟูฯ (หมายเหตุ ไม่ต้องรับการประเมิน) (กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา, 2559 : 3)

แสดงให้เห็นว่า การขับเคลื่อนโครงการยังไม่บรรลุตามเป้าหมายที่ต้องพัฒนาสถานศึกษาให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจนสถานศึกษาสามารถสมัครรับการประเมิน และผ่านการประเมินเป็นสถานศึกษาพอเพียงได้ 100 % ผู้ประเมินในฐานะผู้รับผิดชอบโครงการจึงได้นำหลักการแนวคิด โดยใช้ศาสตร์พระราชามาประยุกต์ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เน้นที่การปลูกฝังให้นักเรียนในทุกระดับชั้นน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้เป็นหลักคิด หลักการทำงานและหลักปฏิบัติในชีวิตประจำวัน จนกระทั่งมีอุปนิสัย “อยู่อย่างพอเพียง” เพื่อให้สามารถรักษาสมดุลในการดำเนินชีวิต และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา ได้อย่างมีสติ ตลอดจนใช้ปัญญาความรู้ในทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวมทั้งในปัจจุบันและอนาคต ด้วยความสำคัญดังกล่าว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 ได้กำหนดเป็นยุทธศาสตร์ให้เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง โดยให้สถานศึกษาเป็นกลไกหลักในการดำเนินการให้ถึงนักเรียน ชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง ผู้ประเมินจึงได้เกิดแนวคิดในการปรับวิธีการจัดการกิจกรรมให้กับโรงเรียนในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้และเกิดประโยชน์กับสถานศึกษา ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา และผู้เรียนได้จริง และยั่งยืน ตามวิธีการแห่งศาสตร์พระราชา *เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา* เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงใช้เป็นวิธีการทรงงานมาตลอดรัชสมัย โดยสร้างความเข้าใจ จากการศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์ ข้อมูลที่มีอยู่แล้ว ด้วยวิธีการวิเคราะห์ เข้าถึง ด้วยวิธีการระดมจากข้างใน เข้าใจกลุ่มเป้าหมาย สร้างปัญญาร่วมกัน และพัฒนา โดยการเริ่มต้น ด้วยตนเอง พึ่งพาตนเองได้ และเป็นต้นแบบเผยแพร่ความรู้ให้กับบุคคลรอบตัว ด้วยกระบวนการนิเทศติดตามแบบร่วมพัฒนา 9 ขั้นตอน เพื่อให้การทำงานเป็นลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน และผู้ร่วมกิจกรรมมีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกขั้นตอน สร้างความรู้ความเข้าใจในเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของกิจกรรมที่ตรงกัน ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน จากทุกฝ่าย เพื่อสร้างแนวทางในการพัฒนาที่เกิดผลเชิงประจักษ์ สมอง ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) ยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และเป้าหมายของนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา มีประสิทธิภาพ และเป็นกลไกขับเคลื่อน การศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่คุณภาพระดับมาตรฐานสากล และ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 ที่มุ่งพัฒนาสถานศึกษาในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลสู่การดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เรียน ครู ผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษา อย่างต่อเนื่อง

ผู้ประเมิน จึงได้นำกระบวนการบริหารจัดการการนิเทศแบบร่วมพัฒนา มาใช้ดำเนินงานโดยบูรณาการ การจัดกิจกรรมโครงการและนิเทศติดตาม มุ่งเน้นสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน น้อมนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงให้กับผู้บริหารและครูในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบตามขั้นตอนของคู่มือการนิเทศแบบร่วม พัฒนาการเรียนการสอนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 9 ขั้นตอน เพื่อเป็นแนวทางใน การดำเนินงานของการนิเทศ โครงการ/กิจกรรม โดยได้รับความร่วมมือจากโรงเรียนบ้านหนองไผ่ (ศูนย์การเรียนรู้ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา) เป็นเครือข่ายในการจัดกิจกรรม กลุ่มเป้าหมายคือโรงเรียนสถานศึกษา พอเพียงและโรงเรียนที่ยังไม่ได้รับการประเมินสถานศึกษาพอเพียง ที่มีความพร้อมและสมัครใจในการพัฒนาให้เกิด ความยั่งยืนในการพัฒนาต่อไป ซึ่งการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องตลอดภาคเรียนในช่วงปี การศึกษา 2561 จากเหตุผลดังกล่าว ผู้ประเมินอยากทราบว่าผลการดำเนินงานตามโครงการประสบความสำเร็จ ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายหรือไม่เพียงใด ตลอดจนข้อบกพร่อง ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้อง กับการจัดทำโครงการ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาโครงการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายยิ่งขึ้น ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาผลการนิเทศแบบร่วมพัฒนาการเรียนการสอนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงเพื่อเสริมสร้างทักษะกระบวนการคิด ดังนี้

1. เพื่อหาประสิทธิภาพของคู่มือการนิเทศแบบร่วมพัฒนาการเรียนการสอนโดยน้อมนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเสริมสร้างทักษะกระบวนการคิด
2. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจ ก่อน-หลังการนิเทศแบบร่วมพัฒนาการเรียนการสอนโดยน้อมนำ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเสริมสร้างทักษะกระบวนการคิด
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ร่วมกิจกรรมการนิเทศแบบร่วมพัฒนาการเรียนการสอนโดยน้อม นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเสริมสร้างทักษะกระบวนการคิด

ขอบเขตการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ มีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย
 - 1.1 ประชากร คือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 จำนวน 200 โรงเรียน
 - 1.2 กลุ่มเป้าหมาย คือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ปี การศึกษา 2560 จำนวน 6 โรงเรียน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โรงเรียนศูนย์ การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา จำนวน 1 โรงเรียนเพื่อเป็นเครือข่ายในการพัฒนา และโรงเรียนในอำเภอที่รับผิดชอบ จำนวน 5 อำเภอ ๆ ละ 1 โรงเรียน เพื่อเป็นตัวแทนในการศึกษาผู้ประเมินใช้ วิธีการเลือกโรงเรียนที่จะใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ได้แก่
 - 1.2.1 อำเภอหนองบัว โรงเรียนบ้านปากดง ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 2 คน นักเรียน จำนวน 3 คน
 - 1.2.2 อำเภอไพศาลี โรงเรียนบ้านตะคร้อ(รัฐประชาอนุทิศ) ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 2 คน นักเรียน จำนวน 3 คน
 - 1.2.3 อำเภอตากฟ้า โรงเรียนบ้านพุนกยูง ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 2 คน นักเรียน จำนวน 3 คน
 - 1.2.4 อำเภอตากถ้ำ โรงเรียนวัดหนองหม้อ ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 2 คน นักเรียน จำนวน 3 คน

1.2.5 อำเภотаตะโก โรงเรียนบ้านตะเฒ่าาย ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 2 คน นักเรียน จำนวน 3 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น : คู่มือการนิเทศแบบร่วมพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเสริมสร้างทักษะกระบวนการคิด

ตัวแปรตาม ได้แก่

1. ความรู้ความเข้าใจ ก่อน-หลังการนิเทศแบบร่วมพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเสริมสร้างทักษะกระบวนการคิด
2. ความพึงพอใจของผู้ร่วมกิจกรรมการนิเทศแบบร่วมพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเสริมสร้างทักษะกระบวนการคิด
วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย การนิเทศแบบร่วมพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการคิด ครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้นำเสนอตามหัวข้อและสรุปเอกสารที่เกี่ยวข้องพอสังเขป ต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา
 - 1.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา
 - 1.2 จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา
 - 1.3 บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้นิเทศ
 - 1.4 กระบวนการในการนิเทศ
 - 1.5 เทคนิคการนิเทศ
 - 1.6 การนิเทศแบบร่วมพัฒนา
 - 1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - 2.1 ความหมายและการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - 2.1.1 ความหมายของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - 2.1.2 หลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - 2.1.3 เศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการศึกษา
 - 2.2 การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา
 - 2.3 การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาจัดการเรียนรู้
 - 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
4. ความพึงพอใจ

การนิเทศแบบร่วมพัฒนา (Cooperaive Development Supervision)

การนิเทศแบบร่วมพัฒนา (Cooperaive Development Supervision) (ศิริวรรณ ฉายะเกษริน 2552) คือ ปฏิสัมพันธ์ทางการนิเทศระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์และครู ในกระบวนการนิเทศการศึกษาที่มุ่งแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ โดยใช้เทคนิคการนิเทศการสอนเป็นปัจจัยหลัก บนพื้นฐานของสัมพันธ์ภาพแห่งการร่วมคิด ร่วมทำ พึ่งพา ช่วยเหลือ ยอมรับซึ่งกันและกัน ให้เกียรติและจริงจังต่อกันระหว่างผู้นิเทศ ผู้สอนและคู่สัญญา เพื่อร่วมกันพัฒนาทักษะวิชาชีพ อันจะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีกระบวนการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

จุดมุ่งหมายทั่วไป การนิเทศแบบร่วมพัฒนาเป็นการนิเทศที่มุ่งแก้ปัญหา และพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ เพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนของนักเรียน โดยการปรับปรุงการปฏิบัติงานของครูให้เกิดประสิทธิภาพบนพื้นฐานของกระบวนการที่เกิดจากความต้องการของครูในการพัฒนาทักษะวิชาชีพ

จุดมุ่งหมายเฉพาะ

1. เพื่อพัฒนาทักษะการสอนและทักษะการนิเทศแก่ครูอย่างเป็นระบบ โดยใช้วิธีการนิเทศตนเอง นิเทศโดยเพื่อนคณาจารย์ นิเทศโดยนิเทศภายในโรงเรียนและนิเทศโดยศึกษานิเทศก์
2. เพื่อเสริมสร้างสัมพันธภาพทางวิชาชีพระหว่างครูและศึกษานิเทศก์ให้กระชับยิ่งขึ้น
3. เพื่อสร้างเสริมเจตคติที่ดีต่อการนิเทศการสอนให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ให้เกิดความมั่นใจว่าการนิเทศการสอนสามารถช่วยครูแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนได้
4. เพื่อกระตุ้นให้ครูเป็นผู้นำในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการนิเทศ พัฒนาตนเองเป็นผู้นำการนิเทศภายในโรงเรียน สามารถนิเทศตนเองและนิเทศเพื่อนครูด้วยกันอย่างมีหลักวิชาและมีรูปแบบที่ชัดเจน
5. เพื่อให้ครูเกิดความภาคภูมิใจในวิชาชีพ และมุ่งมั่นพัฒนาตนเองเป็นครูมืออาชีพอย่างมาตรฐาน และรักษาระดับคุณภาพไว้อย่างต่อเนื่อง
6. เพื่อให้ศึกษานิเทศก์ได้พัฒนาศักยภาพของตนเอง พัฒนาสื่อการนิเทศ พัฒนาเทคนิควิธีการนิเทศ และนำไปสู่การพัฒนาครูอย่างมีประสิทธิภาพ
7. เพื่อพัฒนาศาสตร์ทางการนิเทศการศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็น ตลอดจนกระแสสังคมและสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน โดยเน้นให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มากที่สุด

ลักษณะสำคัญของการนิเทศแบบร่วมพัฒนา

ปฏิสัมพันธ์ทางการนิเทศจากใจถึงใจ บนพื้นฐานของความรัก ความเข้าใจและความจริงใจต่อการพัฒนาทักษะวิชาชีพ ซึ่งมีลักษณะสำคัญดังนี้

1. เป็นการนิเทศที่พัฒนามาจากการผสมผสานกันระหว่างการนิเทศจากบุคลากรภายนอกและการนิเทศภายในโรงเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือการพัฒนาคุณภาพการเรียน การสอนด้วยวิธีการที่เป็นระบบและมีขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจน
2. ในกระบวนการปฏิสัมพันธ์ทางการนิเทศแบบร่วมพัฒนา จะมีศูนย์กลางอยู่ที่ ตัวครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้และโรงเรียน ซึ่งมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน เช่น หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มีหน้าที่เป็นผู้นิเทศหรือคณาจารย์ (ถ้าผู้รับนิเทศต้องการ) เพื่อนครูที่สนิทสนมไว้วางใจกันและพร้อมที่จะร่วมมือกันในการพัฒนาทักษะวิชาชีพ มีบทบาทหน้าที่เป็นคณาจารย์ และครูที่มี ความสนใจต้องการมีส่วนร่วมแต่ยังขาดความพร้อม สามารถมีส่วนร่วมได้ในบทบาทของเพื่อนร่วมอุดมการณ์ และมีเครือข่ายที่เป็นบุคลากรจากภายนอก เช่น ศึกษานิเทศก์ หรือครูผู้ร่วมนิเทศ ซึ่งก็จะมีบทบาทเป็นผู้นิเทศหรือที่ปรึกษา
3. เป็นรูปแบบการนิเทศที่ให้ความสำคัญทั้งกระบวนการนิเทศทั่วไป และกระบวนการนิเทศการสอน โดยทั้งสองกระบวนการจะเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน และส่งผลให้คุณภาพการจัดการเรียนการสอนดีขึ้น และสำหรับการนิเทศการสอนในรูปแบบของการนิเทศแบบร่วมพัฒนานี้ได้พัฒนามาจากแนวคิดในการนิเทศการสอนแบบคลินิกและการนิเทศเชิงเน้นวัตถุประสงค์
4. เป็นการรวมกลุ่มกัน เพื่อพัฒนาวิชาชีพของครูที่มีความรับผิดชอบต่อวิชาชีพสูงและมีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาความเจริญงอกงามทางวิชาชีพ โดยกำหนดเป็นโครงการนิเทศ มีระยะเวลาในการดำเนินงาน สามารถติดตามผลการปฏิบัติงานได้ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาและผู้นิเทศจะต้องรับรู้มีส่วนร่วมในการติดตามผล ให้ความสนับสนุนและอำนวยความสะดวก

5. เน้นหลักประชาธิปไตยในการนิเทศ โดยครูจะมีเสรีภาพในการนิเทศ เลือกผู้นิเทศ เลือกคู่สัญญา เลือกเวลาในการปฏิบัติการนิเทศ เลือกบทเรียนที่จะสอน เลือกเครื่องมือสังเกตการสอน ในการนิเทศการสอน ครูสามารถเลือกวิธีการนิเทศตนเอง คือ สังเกตพฤติกรรมการสอนของตนเองแทนที่จะให้ผู้นิเทศหรือคู่สัญญาหรือศึกษานิเทศก์เข้าไปสังเกตการสอนหรือถ้าหากครูมี ความพร้อมใจ ต้องการให้ผู้นิเทศหรือคู่สัญญาเข้าไปสังเกตการสอน ครูก็สามารถเลือกหรือรับรู้ทำความเข้าใจกับเครื่องมือสังเกตการสอน จนเป็นที่พอใจและไม่มีความวิตกกังวลต่อผลของการใช้เครื่องมือสังเกตการสอนนั้นๆ

6. การสังเกตการสอนในกระบวนการนิเทศแบบร่วมพัฒนา ผู้นิเทศต้องไม่สร้างภาพพจน์ในการวัดผลหรือประเมินผลการสอน แต่จะเป็นการบันทึกและอธิบายภาพที่เกิดขึ้นในห้องเรียนว่าผู้สอนมีพฤติกรรมอย่างไร มากน้อยเท่าใด ไม่ใช่ดีหรือไม่ดีอย่างไรเพราะไม่ต้องการให้ครูเกิดความรู้วันกลัวการประเมินและวิตกกังวลต่อปฏิสัมพันธ์ทางการนิเทศ

7. การสังเกตการสอนในกระบวนการนิเทศแบบร่วมพัฒนาจะเน้นที่การสังเกตตนเองเชิงเน้นวัตถุประสงค์เป็นหลัก โดยมีเครื่องมือสังเกตการสอนที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการนิเทศซึ่งขึ้นอยู่กับปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการจัดการเรียนการสอน ส่วนการสังเกตการสอนโดยคู่สัญญาหรือผู้นิเทศอื่น ๆ เช่น หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือศึกษานิเทศก์ จะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อเป็นความต้องการของครูผู้สอน

8. การวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของครู จะต้องขึ้นอยู่กับข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการสอนไม่ใช่จากความคิดเห็นส่วนตัว ค่านิยม หรือประสบการณ์ของผู้นิเทศเอง

9. การใช้ข้อมูลป้อนกลับหลังจากการสังเกตการสอน และการวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนผู้นิเทศจะใช้เทคนิคนิเทศทางอ้อม เพื่อพัฒนาให้ครูสามารถวางแผนการสอนได้เอง วิเคราะห์การสอนของตนเองได้ ประเมินผลการสอนของตนเองได้ และสามารถนิเทศตนเองได้ในที่สุด

10. การปฏิบัติการนิเทศ ยึดหลักการนิเทศแบบมีส่วนร่วม คือ ทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศจะทำงานร่วมกันทั้งกระบวนการ ตั้งแต่การหาความต้องการจำเป็นในการนิเทศ การกำหนดวัตถุประสงค์ในการนิเทศ การวางแผนการนิเทศ การดำเนินการนิเทศและการประเมินผลการนิเทศด้วยความเสมอภาคกัน ยอมรับ ยกย่อง ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ในฐานะผู้ร่วมวิชาชีพ

11. ในกระบวนการนิเทศแบบร่วมพัฒนา ได้ให้ความสำคัญต่อการเสริมขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติการในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน ทั้งนี้เพื่อให้ครูเกิดความภาคภูมิใจและเกิดความสุขในวิชาชีพ มีพลังที่จะแก้ไขปรับปรุงการปฏิบัติงาน และมีความพึงพอใจที่จะนำข้อนิเทศไปปฏิบัติให้เกิดผลอย่างต่อเนื่อง

12. การนิเทศแบบร่วมพัฒนา เป็นการนิเทศที่ยึดวัตถุประสงค์เป็นหลักสำคัญในการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอน เป็นการทำงานอย่างเป็นระบบ แต่สามารถยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์ที่เหมาะสม

13. เป็นการนิเทศที่ยึดหลักการเชิงมนุษยนิยม เป็นการทำงานร่วมกันด้วยความจริงใจ เชื่อมมั่น เข้าใจซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือร่วมมือและสนับสนุนต่อกันในการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพ

14. ผู้นิเทศและครูมีโอกาสวิเคราะห์พฤติกรรมการณ์และปฏิสัมพันธ์ทางการนิเทศร่วมกัน เพื่อจะได้แก้ไขข้อบกพร่อง และช่วยกันวางแผนในการพัฒนาปฏิสัมพันธ์ทางการนิเทศให้เกิดประสิทธิภาพและสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน

15. มีรูปแบบในการสร้างและพัฒนาเครือข่ายแนวร่วมในการขยายผลตามลำดับขั้นของการมีส่วนร่วม เป็นการสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้ดำเนินงาน และผู้ที่มีความสนใจจะอาสาเข้าร่วมดำเนินงาน ใช้เทคนิควิธีการขยายผลโดยการ "ขายตรง" และ "การมีส่วนร่วม" โดยค่อย ๆ ขยายความคิดและเชิญชวนให้เข้ามามีส่วนร่วมทีละน้อย ในฐานะ "เพื่อนร่วมอุดมการณ์" จนกว่าจะเกิดความพร้อมที่จะอาสาเข้าร่วมดำเนินการด้วยอย่างเต็มตัว และเมื่อเข้าร่วมดำเนินการแล้ว มีผลการดำเนินงานดีเด่น มีประสิทธิภาพ มีเครือข่ายแนวร่วมเป็นจำนวนมาก ก็จะได้รับเสริมแรงในลักษณะต่างๆ ซึ่งเทคนิคนี้เรียกว่าเทคนิค "การสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์" เพื่อการพัฒนาที่ต่อเนื่องและไม่หยุดยั้ง

กระบวนการนิเทศแบบร่วมพัฒนา

ขั้นที่ 1 การวางแผนการดำเนินงาน (Planning-P) เป็นขั้นตอนที่ผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกฝ่ายจะประชุมหารือกันถึงปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่เป็นปัญหาสำคัญเร่งด่วนควรแก้ไขก่อน และหรือนโยบายในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนโดยจะระดมสมองหาความต้องการจำเป็น (Need Assessment) ในเรื่องที่จะต้องมีการนิเทศ รวมทั้งร่วมกันวางแผนและกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานนิเทศ ซึ่งอาจจะดำเนินการในลักษณะของงานหรือโครงการนิเทศเพื่อแก้ปัญหา หรือพัฒนาการเรียนการสอน

ขั้นที่ 2 การเสริมสร้างความรู้ในการปฏิบัติงาน (Informing-I) เป็นขั้นตอนของการทำความเข้าใจกระบวนการนิเทศทั้งระบบ และวิธีการดำเนินงานในแต่ละขั้นของการนิเทศ เพื่อให้ผู้ดำเนินงานมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะ และมีเทคนิคในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพขั้นต้นนั้นนอกจากจะเป็นการช่วยให้ผู้ดำเนินงานสามารถทำงานได้อย่างมีคุณภาพแล้ว ยังเป็นการเสริมสร้างความมั่นใจในการทำงานให้แก่ผู้ดำเนินงานอีกด้วย

ขั้นที่ 3 การปฏิบัติงานตามแผน (Doing - D) เมื่อผู้ดำเนินงานได้ผ่านขั้นตอนการวางแผนและขั้นตอนการเสริมสร้างความรู้ในการปฏิบัติงานไปแล้ว การปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ในแต่ละขั้นตอนอย่างเป็นระบบทั้งในส่วนของผู้ให้การนิเทศ ผู้รับการนิเทศ และผู้สนับสนุนการนิเทศก็จะดำเนินไปตามปฏิทินปฏิบัติงานที่ได้ตกลงร่วมกัน และกำหนดไว้ในแผน โดยจะได้รับความช่วยเหลือและร่วมมือจากผู้นิเทศภายนอก เช่น ศึกษานิเทศก์ ครูผู้ร่วมนิเทศ ศูนย์พัฒนาการเรียนการสอน และเครือข่ายจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งผู้นิเทศภายในโรงเรียน เช่น หัวหน้ากลุ่มสาระ ครูสัญญา รองผู้อำนวยการสถานศึกษาฝ่ายวิชาการและผู้บริหารสถานศึกษา

ขั้นที่ 4 การประเมินผลการปฏิบัติงาน (Evaluation - E) การประเมินผลการปฏิบัติงานหรือโครงการนิเทศ ควรดำเนินการประเมินทั้งระบบ เพื่อให้ทราบประสิทธิภาพของโครงการจึงควรประเมินสิ่งต่างๆ ตามลำดับของความสำคัญ ดังนี้

4.1 ผลผลิตที่ได้จากการนิเทศ (Output) คือ สัมฤทธิ์ผลิการเรียนของผู้เรียน และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้รับการนิเทศตามเป้าหมายของการนิเทศนั้น ได้แก่ ผลที่เกิดขึ้นจากการนิเทศ (ระดับความสามารถในการทำงานของผู้รับการนิเทศ การเพิ่มจำนวนของบุคลากรที่มีคุณภาพภายในหน่วยงาน ความตั้งใจในการทำงานของบุคลากร และความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรในหน่วยงาน) และผลที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินการนิเทศ(เจตคติของผู้รับการนิเทศที่มีต่องานและต่อผู้ร่วมงาน ระดับความพึงพอใจในการทำงาน ความผูกพันของผู้รับการนิเทศที่มีต่อเป้าหมายในการทำงาน ระดับของจุดมุ่งหมายที่จัดตั้งขึ้น ระดับความร่วมมือร่วมใจที่มีต่อกลุ่มทำงาน ความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในตนเอง เพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา และความรู้สึกรู้สึกของผู้รับการนิเทศที่มีต่อสภาพแวดล้อมในการทำงาน)

4.2 กระบวนการดำเนินงาน (Process) คือ ความเหมาะสมของขั้นตอนในการทำงาน ความเหมาะสมของการจัดกิจกรรม ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ริเริ่มกับผู้รับการนิเทศและบรรยากาศในการทำงาน

4.3 ปัจจัยป้อนเข้า (Input) คือ การลงทุนในด้านทรัพยากรมนุษย์ วัสดุอุปกรณ์ สื่อการนิเทศ เครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ งบประมาณการเงิน รวมทั้งระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินงานตามโครงการ

ขั้นที่ 5 การเผยแพร่ขยายผล (Diffusing - D) ในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อเป็นการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน ส่วนการขยายเครือข่ายการดำเนินงานนิเทศ โดยใช้เทคนิคการขยายความคิด ให้เกิดความเชื่อถือ ศรัทธา แล้วจึงใช้เทคนิคการเชิญชวนให้เข้ามามีส่วนร่วมที่ละน้อย ในฐานะเพื่อร่วมอาชีพหรืออุดมการณ์ จนเกิดความพร้อมที่จะเข้าร่วมดำเนินการด้วยอย่างเต็มตัว ในฐานะ "ครูปฏิบัติการ" หรือ ในฐานะ "คู่สัญญา" และเมื่อดำเนินการงานได้ดี มีเครือข่ายแนวร่วมเพิ่มมากขึ้น ครูปฏิบัติการก็จะได้ปรับเปลี่ยนบทบาทขึ้นเป็นผู้นิเทศเครือข่ายผู้ปฏิบัติการรุ่นต่อไป ซึ่งนับว่าเป็นการให้แรงเสริมแก่ผู้ปฏิบัติงาน หรือเรียกว่าใช้เทคนิค "การสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์" นับว่า เป็นกลวิธีการเผยแพร่และขยายผลที่มีประสิทธิภาพ โดยเน้นความพร้อมหรือความสมัครใจของครูเป็นหลัก ขั้นเสริม การร่วมใจและการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ (Cooperating - C Reinforcing - R) นับว่าเป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้ผลการดำเนินงานได้ทั้งคน งานและจิตใจที่ผูกพันอยู่กับงาน

กระบวนการนิเทศการสอนแบบร่วมพัฒนา

กระบวนการนิเทศการสอนแบบร่วมพัฒนา เป็นกระบวนการนิเทศการสอนในชั้นเรียนอย่างมีระบบครบวงจร โดยเน้นการสังเกตการสอนอย่างมีวัตถุประสงค์ เพื่อนำข้อมูลมาแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอน โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2558 : 30)

ขั้นตอนที่ 1 คู่สัญญาตกลงร่วมกัน เป็นขั้นตอนที่ครู 2 คนที่สนิทสนมไว้วางใจซึ่งกันและกัน ได้ตกลงร่วมกันในการที่จะพัฒนาทักษะวิชาชีพ โดยมีวัตถุประสงค์จะร่วมกันแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน หรือปรับปรุงพฤติกรรมการสอน โดยฝ่ายหนึ่งเป็นผู้สอน และอีกฝ่ายหนึ่งทำหน้าที่เป็นคู่สัญญา คอยให้ความช่วยเหลือ แนะนำให้คำปรึกษาและให้กำลังใจ ซึ่งสัมพันธ์ภาพของคู่สัญญา จะดำเนินไปในลักษณะของเพื่อนร่วมอาชีพที่มิตเจตนาธรรมและอุดมการณ์เดียวกัน ความสัมพันธ์ของคู่สัญญาทั้งสองจะอยู่บนพื้นฐานของความเป็นประชาธิปไตย ความเสมอภาค การยอมรับซึ่งกันและกัน มีความจริงใจ ให้เกียรติกัน มีความพร้อมที่จะร่วมมือช่วยเหลือกันในการแก้ปัญหา และพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดสัมฤทธิ์ผลจนเป็นที่พอใจร่วมกัน

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอนร่วมกัน เป็นขั้นที่ครูผู้สอนจะนำปัญหาที่พบในการจัดการเรียนการสอนมาปรึกษาหารือกับคู่สัญญา เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการแก้ปัญหา และร่วมกันวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา ซึ่งอาจใช้แผนภูมิแก๊งปลาในการศึกษาสาเหตุของปัญหา และช่วยกันรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่จะเป็นแนวทางในการวางแผนแก้ปัญหา โดยอาจนำปัญหาและสาเหตุที่วิเคราะห์ได้ไปปรึกษาหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งมีบทบาทเป็นผู้นิเทศโดยตรงอยู่แล้ว หรือปรึกษาหารือเพื่อนร่วมงานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งอาจเป็นผู้เชี่ยวชาญ หรือมีประสบการณ์เกี่ยวกับปัญหาในลักษณะเดียวกันมาแล้ว

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดวัตถุประสงค์ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนจะตกลงใจเลือกปัญหาที่สำคัญ และต้องการแก้ไขก่อนมาระบุวัตถุประสงค์ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนา ส่วนคู่สัญญาจะมีหน้าที่คอยเป็นคู่คิดให้คำปรึกษาและให้กำลังใจ

ขั้นตอนที่ 4 วางแผนการสอนและผลิตสื่อ เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนจะนำจุดประสงค์การเรียนรู้ และเนื้อหาที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนทั้งจากในบทเรียน และสื่ออื่น ๆ มาวิเคราะห์ร่วมกับคู่สัญญา เพื่อวางแผนการสอนและเตรียมการผลิตสื่อประกอบการสอน โดยคู่สัญญาจะทำงานร่วมกันกับผู้สอนพร้อมทั้งช่วยปรับปรุง แก้ไขแผนการสอน และสื่อให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยทั้งคู่จะรับผิดชอบร่วมกันในผลของการสอน ในกรณีที่คุณต้องการให้คู่สัญญาเข้าไปสังเกตการสอน คู่สัญญาจะได้เข้าไปทบทวนเพิ่มขึ้น จากการเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผนการสอน เมื่อผู้สอนเตรียมการสอนเรียบร้อยแล้ว คู่สัญญาก็จะให้กำลังใจ เพื่อช่วยให้ผู้สอนเกิดความมั่นใจ และเกิดพลังที่จะดำเนินการสอนให้เกิดสัมฤทธิ์ตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

ขั้นตอนที่ 5 วางแผนการนิเทศการสอน เป็นขั้นที่ทั้งผู้สอนและคู่สัญญาจะวางแผนร่วมกัน โดยกำหนดวิธีการและแนวปฏิบัติในการสังเกตการสอนในชั้นเรียน รวมทั้งช่วยกันสร้างเครื่องมือสังเกตการสอน ที่เฉพาะเจาะจงตามวัตถุประสงค์ในการนิเทศแต่ละครั้งหรือเลือกเครื่องมือสังเกตการสอนที่มีอยู่แล้ว และทำความเข้าใจเกี่ยวกับเครื่องมือสังเกตการสอนที่จะใช้รวมทั้งอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในขณะสังเกตการสอน ตลอดจนสร้างข้อตกลงร่วมกันว่าในขณะที่สอนและสังเกตการสอน ผู้สอนจะอนุญาตให้คู่สัญญาเข้าไปสังเกตการสอนอยู่หลังชั้นเรียน หรือจะให้คู่สัญญามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนหรือร่วมกิจกรรมด้วย ตลอดจนตกลงร่วมกันว่าจะแจ้งให้ผู้เรียนทราบหรือไม่ว่าคาบเรียนนี้จะมีผู้มาสังเกตการสอน จะสังเกตตลอดทั้งคาบเรียนหรือช่วงเวลาหนึ่ง ทั้งนี้ ข้อตกลงทั้งหมดต้องอยู่ในความยินยอมพร้อมใจ หรือความต้องการของผู้สอนทั้งสิ้น เพื่อให้ผู้สอนจะได้สบายใจไม่วิตกกังวลต่อพฤติกรรมสังเกตการสอนของคู่สัญญา ในกรณีที่ผู้สอนต้องการจะสังเกตการสอนด้วยตนเอง คู่สัญญาก็จะมีหน้าที่เพียงให้ความร่วมมือช่วยเหลือและให้ข้อเสนอแนะในการสร้างหรือเลือกใช้เครื่องมือสังเกตการสอนที่เหมาะสมเท่านั้น

ขั้นตอนที่ 6 สอนและสังเกตการสอน เป็นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนและครู ตลอดจนสภาพการณ์ทุกอย่างที่เกิดขึ้นในห้องเรียน การสังเกตการสอนเปรียบเสมือนการนำกระจกบานใหญ่ไปตั้งไว้หลังชั้นเรียน เพื่อสะท้อนให้เห็นว่าในห้องเรียนนั้นมีอะไรเกิดขึ้นบ้าง และผู้สังเกตก็จะบันทึกข้อมูล

รวบรวมได้ไปวิเคราะห์ สังเคราะห์ หรือพิจารณา วิจัย เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขพฤติกรรมกรรมการเรียน การสอนต่อไป

ขั้นตอนที่ 7 วิเคราะห์ผลการสอนและผลการสังเกตการสอน เป็นขั้นที่คู่สัญญาจะร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล ที่รวบรวมได้จากการสังเกตการสอน ซึ่งจะค้นพบพฤติกรรมทั้งที่ประสบความสำเร็จอย่างเด่นชัดของผู้สอน และ พฤติกรรมที่ควรปรับปรุง แก้ไข ในด้านต่าง ๆ ซึ่งผู้สังเกตได้รวบรวมไว้ทั้งหมด ตลอดจนข้อมูลหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ เกิดขึ้นในขณะการเรียนการสอนกำลังดำเนินอยู่ ผู้สังเกตการสอนและผู้สอนจะร่วมกันวิเคราะห์ แปลความ ตีความ พฤติกรรมที่สังเกตได้ และนำผลการวิเคราะห์ มาอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันบนพื้นฐานของความเสมอ ภาคจริงใจ และมีความมุ่งหวังอย่างเดียวกัน คือ การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน

ขั้นตอนที่ 8 ให้ข้อมูลป้อนกลับซึ่งกันและกัน เป็นขั้นตอนเสริมสร้างขวัญ ที่ผู้ทำหน้าที่นี้เทศจะต้องใช้ เทคนิคหรือกลวิธีหรือทักษะที่ละเอียดอ่อน ที่มีประสิทธิภาพ (เทคนิควิธีการนี้เทศทางอ้อม ของ นิพนธ์ ไทยพานิช ดั้งนี้ คือ ผู้นี้เทศจะต้องพูดน้อย ฟังมาก ยอมรับและใช้ความคิดของครูให้เป็นประโยชน์ต่อการนี้เทศ ใช้คำถามช่วย คลี่คลายทำให้กระจ่างชัดเจขึ้น ให้คำยกย่อง ชมเชยในผลงานของครู หลีกเลี่ยงการให้คำแนะนำโดยตรง หากจำเป็น ควรเสนอทางเลือกให้หลาย ๆ วิธีเพื่อให้ครูเลือกวิธีการที่เหมาะสมเอง การสนับสนุนครูกำพ๔๓ แปะการยอมรับและ ใช้ความรู้สึกของครูให้เป็นประโยชน์ หรือ ใช้แซนวิช เทคนิค ของ Bettlle ดั้งนี้ ชมเชย ยกย่อง ยอมรับในผลงานที่ ประสบความสำเร็จของครู อภิปราย-พูดคุยถึงพฤติกรรมที่ควรปรับปรุงแก้ไขเพียงเล็กน้อย สรุปผลงาน แนะนำวิธีแก้ไข ให้กำลังใจครูซ้ำอีกเพื่อจะได้เกิดพลังในการนำข้อเสนอแนะไปปฏิบัติให้เกิดผล) ประกอบกับต้องมีศิลปะในการพูด ผวนกกับการใช้จิตวิทยาในการให้คำปรึกษาซึ่งไม่ควรให้มากเกินไปและไม่ควรให้ในสิ่งที่ เป็นข้อจำกัด ผู้นี้เทศต้อง เลือกเฉพาะพฤติกรรมที่คาดคะเนว่าครูจะสามารถปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงได้เท่านั้น การให้ข้อมูลป้อนกลับ ต้อง คำนี้สัมพันธภาพทางวิชาชีพที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของพฤติกรรม ดั้งต่อไปนี้ คือ ต้องเกิดจากความต้องการของครู มุ่ง พัฒนาทักษะวิชาชีพ ร่วมมือกันในฐานะเพื่อนร่วมวิชาชีพ มุ่งเฉพาะพฤติกรรมการเรียนการสอนไม่ใช่บุคลิกภาพของ ครู ครูมีความพร้อมที่จะรับ สถานที่และจังหวะเวลาที่เหมาะสม ครูมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน อย่าให้มากเกินไป หลีกเลี่ยง การใช้คำนิยมส่วนตัว ให้ในลักษณะเชิงชวน ไม่ใช้การวัดผลการสอนของครู อยู่บนพื้นฐานของการนี้เทศทางอ้อม ประชาธิปไตย เสมอภาค จริงใจ ให้เกียรติกัน ยอมรับซึ่งกันและกัน

ขั้นตอนที่ 9 วางแผนการสอนและการนี้เทศการสอนต่อเนื่อง เป็นการเริ่มต้นวัฏจักรของกระบวนการ นี้เทศอีกรอบหนึ่ง เพื่อให้ครู และผู้นี้เทศมีโอกาสทบทวนกระบวนการเรียนการสอนร่วมกันอีกครั้งหนึ่ง และมีโอกาส เลือกพฤติกรรมการเรียนการสอนที่ประสบความสำเร็จไปในการสอนครั้งต่อไป รวมทั้งเลือกพฤติกรรมการเรียน การสอนที่ควรปรับปรุงในวัฏจักรเก่าไปร่วมกันศึกษาหาแนวทางและวางแผนในการปรับปรุง โดยการนำไปทดลองสอน และสังเกตการสอนอีกครั้งหนึ่งในวัฏจักรใหม่ เทคนิคในการนี้เทศของผู้นี้เทศและความมุ่งมั่นของผู้รับการนี้เทศจะ นำไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพ (Professional Teacher)

หลักการของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เกษม วัฒนชัย (2549 :157) ได้กล่าวถึง หลักการของความพอเพียง “sufficiency economy” หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมทั้งความจำเป็นที่ต้องมีระบบการคุ้มกันที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด อัน เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอก ครอบคลุมเงื่อนไขพื้นฐาน คือ

1. จะต้องเสริมสร้างจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจ ให้สำนึกใน คุณธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม
2. ดำเนินชีวิตด้วยความอดทนมีความเพียร มีสติและความรอบคอบ
3. จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผน และดำเนินการทุกขั้นตอน

หลักการของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีองค์ประกอบด้านต่างๆ ที่สามารถนำไปใช้ ในการพัฒนา กรอบทฤษฎี ดั้งนี้ (พงศศักดิ์ เสมสันต์ และคนอื่น ๆ. 2552 : 5- 6)

ความพอเพียง (Sufficiency) จะต้องประกอบไปด้วย 3 คุณลักษณะได้แก่ ความพอประมาณ ความเหตุผล และภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี กล่าวคือกิจกรรมใดที่ขาดคุณลักษณะใด คุณลักษณะหนึ่งไปก็จะต้องไม่สามารถเรียกได้ว่าเป็นความพอเพียงคุณลักษณะทั้ง 3 ประกอบด้วย

1. ความพอประมาณ (Moderation) หมายถึง ความพอดีที่ไม่มากเกินไปและ ไม่น้อยเกินไปในมิติต่างๆ ของการกระทำ ตัวอย่างเช่น กิจกรรมทางเศรษฐกิจ การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในประมาณ เพื่อนำไปสู่ความสมดุล และพร้อมรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า คือความไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

2. ความมีเหตุผล (Reasonableness) หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับ ความพอประมาณในมิติต่างๆ นั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัย และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำอย่างรอบคอบ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การใช้เหตุผลไตร่ตรองการกระทำอย่างรอบคอบ

3. การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร (Self-immunity) เพื่อเตรียมตัวพร้อมรับผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ เนื่องจากเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่มองโลกในเชิงระบบที่มีลักษณะพลวัตดังที่กล่าวข้างต้น การกระทำที่สามารถเรียกได้ว่า พอเพียงจึงไม่ใช่แค่เพียงการคำนึงถึงเหตุการณ์และผลในปัจจุบันเท่านั้น แต่จำเป็นต้องคำนึงถึง ความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล ภายใต้ข้อจำกัดของความรู้ที่มีอยู่และสร้างภูมิคุ้มกันในตัวให้เพียงพอที่จะสามารถพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงได้

4. เงื่อนไขความรู้ (Set of Knowledge) นำไปสู่การตัดสินใจในการประกอบ กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่อยู่ในระดับพอเพียง ซึ่งประกอบด้วย

4.1 ความรอบรู้ คือความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ อย่างรอบด้านโดย ครอบคลุมเนื้อหาของเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นพื้นฐานสำหรับนำไปใช้ในโอกาสและเวลาที่ต่างกัน

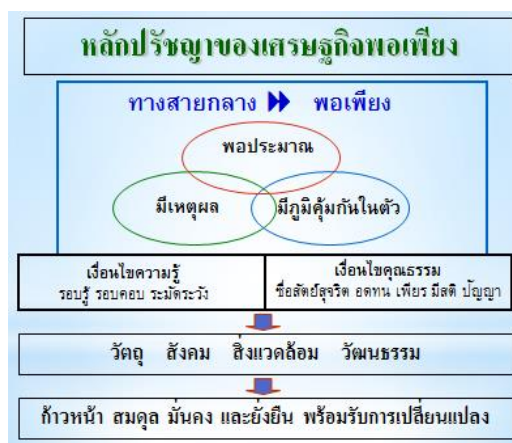
4.2 ความรอบคอบ คือ ความสามารถที่จะนำความรู้และหลักวิชาการ ต่างๆ เหล่านั้นมาพิจารณาให้ เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ประกอบการวางแผน ก่อนที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการ ปฏิบัติทุกขั้นตอน

4.3 ความระมัดระวัง คือ ความมีสติในการนำแผนปฏิบัติที่ตั้งอยู่บนหลัก วิชาการต่างๆ เหล่านั้นไปใช้ ในการปฏิบัติ เพราะในความจริงแล้ว สถานการณ์เปลี่ยนแปลง ตลอดเวลา ดังนั้นการนำความรู้และความรอบรู้ จึง ต้องอาศัยความระมัดระวังให้รู้เท่าทันเหตุการณ์ ที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย

5. เงื่อนไขคุณธรรม (Ethical Qualifications) ประกอบด้วย 2 ด้านคือ

5.1 ด้านจิตใจและปัญญา โดยเน้นความรู้คู่คุณธรรม กล่าวคือ ตระหนัก ในคุณธรรมมีความซื่อสัตย์ สุจริต และแบ่งปัน

5.2 ด้านการกระทำ หรือแนวทางการดำเนินชีวิต โดยเน้นความอดทน ความเพียร สติปัญญา ขยัน อดทน และพากเพียร

ภาพที่ 1 แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ที่มา: จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา และปริยานุช พิบูลสราวุธ (2553)

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการศึกษา

ปริญญานุช พิบูลสรารุช และคนอื่นๆ (2553 :18) ได้กล่าวว่า การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในวงการศึกษา เป็นเสมือนหนึ่งการให้เครื่องมือแก่ครูและนักเรียนเพื่อไปสู่เป้าหมายของการเรียนรู้ที่สำคัญ คือการ “รู้จักคิดวิเคราะห์” ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่วงการศึกษาดำเนินการสร้างคนให้สามารถคิดวิเคราะห์คิดได้ ด้วยการนำมาออกแบบการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝังหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้นักเรียนเข้าใจในหลักคิดและทดลองปฏิบัติ การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาสู่การจัดการจัดการเรียนการสอน โดยให้ทุกกลุ่มสาระ นำหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการการเรียนการสอนตามความเหมาะสมและวิธีการของครูผู้สอน ที่ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้และใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีวิธีการสอนดังนี้

1. ให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถูกต้อง
2. ฝึกนักเรียนให้วิเคราะห์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับกิจกรรมหรืองานต่างๆ
3. ให้นำผลการวิเคราะห์ลงสู่การปฏิบัติกระทั่งนักเรียนเกิดความตระหนักเห็น ประโยชน์ของการนำหลัก

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตตนเอง

4. นักเรียนมีวิถีชีวิตบนความพอเพียง

ทั้งนี้การจัดการศึกษาต้องสร้างหลักคิดอย่างถูกต้องให้เกิดขึ้นกับตัวเด็ก เพราะ หน้าที่ของโรงเรียนอยู่ที่การจัดการศึกษา หัวใจจึงอยู่ที่การไปสู่เป้าหมายในตัวเด็ก เพื่อให้เด็กคิดเป็น คิดได้ และอยู่มีสุขนำไปสู่ชีวิตที่มีความอุดมสมบูรณ์

การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการศึกษาควรนำมาเชื่อมโยง กันหลายๆ ส่วน ดังนี้ (คณะทำงานบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน 2552 : 15)

1. การพัฒนาหลักสูตร โดยบูรณาการเนื้อหาสาระของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ใน หลักสูตรสถานศึกษาทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยการปรับปรุงหรือ เพิ่มเติม วิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน สถานศึกษาให้สอดคล้อง ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. การจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน โดยการพัฒนา ทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การแก้ปัญหาชีวิตประจำวัน การเรียนเน้นกิจกรรมการทดลอง และการปฏิบัติจริงทั้งในสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ภายนอก สถานศึกษาทั้งในรูปแบบของการทำโครงการ โครงการ และอื่นๆ ทั้งการศึกษารายบุคคลและเป็นกลุ่ม และนำมาวัดประเมินผลเรียนรู้ทั้งด้านความรู้ทักษะกระบวนการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

3. การจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา ควรจัดให้มีแหล่ง เรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ที่ปลูกฝังและหล่อหลอม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และเอื้อต่อ กระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยจัดอาคารสถานที่ให้ร่มรื่นให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สะท้อนการอนุรักษ์สืบสานทรัพยากร ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย ส่งเสริมความมีระเบียบวินัยการ เข้าคิว การรับประทานอาหารให้รู้ถึงคุณค่า และการตระหนักในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ส่งเสริม และพัฒนาบรรยากาศด้านคุณธรรมการปฏิบัติกิจทางศาสนา ด้วยการยกย่องสรรเสริญผู้กระทำ ความดี ให้รู้จักการช่วยเหลือและแบ่งปันซึ่งกันและกัน ส่งเสริมการแสวงหาเผยแพร่ความรู้ด้าน เศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของบุคลากร และจัดโครงการส่งเสริมการ ดำเนินวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4. การจัดระบบบริหารจัดการตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยการ ปรับโครงสร้างและ กระบวนการบริหารให้สอดคล้องกับแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกำหนด นโยบาย แผนงานโครงการ ปรับแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ พัฒนาบุคลากรด้านความรู้ ความเข้าใจและการปฏิบัติตนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมการจัดระบบการนิเทศ การศึกษาภายในสถานศึกษา

5. คุณลักษณะของผู้เรียนอันพึงประสงค์ ด้วยการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะ และ ดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้มีความรู้ความเข้าใจและตระหนัก ในความสำคัญ ของการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญา

ของเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้ และทักษะพื้นฐานในการ ดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

6. การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ตาม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของนักเรียน โดยพิจารณาจากผลการทดสอบ ผลงาน การปฏิบัติ กิจกรรมการปฏิบัติตนในชีวิตประจำวัน ติดตาม และประเมินผลความเหมาะสมของการดำเนินงาน แต่ละด้าน รายงานผลการดำเนินการจัดการศึกษาเป็นระยะๆ ทั้ง การรายงานภายในสถานศึกษา การรายงานต่อสาธารณชน และการรายงานต่อต้นสังกัด

สรุปได้ว่า การนำเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการศึกษา หมายถึงการจัด การศึกษาที่เน้นให้เด็กได้ฝึก ทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ โดยให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริงจาก กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและการแก้ปัญหา ในสถานการณ์ต่างๆ ที่สอดคล้องกับชีวิตประจำวันของเด็กตามหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำความรู้ ที่ได้มาปรับใช้ในการดำเนินในวิถีประจำวันตามวัยของตนเอง

การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางหนึ่งที่เอื้อต่อต่อสภาพการศึกษาใน ปัจจุบัน ซึ่งการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีผู้กล่าวไว้ ดังนี้

สุเมธ ตันติเวชกุล (2542 : 38) กล่าวว่า การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาประเทศ ตั้งแต่การวางแผน พัฒนาและส่งเสริมการจัดการศึกษา หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวคิดที่สามารถ กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาได้ ในรูปแบบการพึ่งพาตนเองทำให้การเจริญเติบโตขององค์การทาง การศึกษาพัฒนาไปอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน สามารถเผชิญกับสภาวะการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่รอบด้าน โดยอาศัย หลักการมีเหตุผล การรู้จักพอประมาณ การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ในด้านผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินตาม นโยบายตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยยึดหลักธรรมาภิบาล มีเงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรมใน การบริหารงาน

สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์ (2550 : 40) กล่าวว่า การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการจัดการศึกษาที่สมบูรณ์ มุ่งการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความรู้คู่คุณธรรม สามารถแก้ปัญหาแล พัฒนาคุณภาพชีวิต อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เกิดความสมดุลเป็นสังคมที่มีความพอเพียงด้านคุณธรรม จริยธรรม เป็นหลัก เพื่อความมั่นคงของมนุษย์และพร้อมก้าวทันโลก

กระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 3) ได้มีนโยบายให้สถานศึกษานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มา ประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อให้ เกิดผลทางปฏิบัติในทุกกระดับได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ใน การดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง โดยมียุทธศาสตร์และแนวทางการขับเคลื่อน ดังนี้

กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579)

เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนา ตาม ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุข และตอบสนองต่อการบรรลุ ซึ่ง ผลประโยชน์แห่งชาติ ในการที่จะพัฒนา คุณภาพชีวิต สร้างรายได้ระดับสูง เป็นประเทศพัฒนาแล้ว และสร้าง ความสุขของ คนไทย สังคมมีความมั่นคง เสมอภาคและ เป็นธรรม ประเทศสามารถแข่งขันได้ในระบบ เศรษฐกิจ

กรอบแนวทางที่สำคัญของยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี

1. ด้านความมั่นคง

(1) เสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักและการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข

(2) ปฏิรูปกลไกการบริหารประเทศและพัฒนาความมั่นคงทางการ เมือง ขจัดคอร์รัปชัน สร้างความ เชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม

(3) การรักษาความมั่นคงภายในและความสงบเรียบร้อยภายใน ตลอดจนการบริหารจัดการความมั่นคงชายแดนและชายฝั่งทะเล

(4) การพัฒนาระบบ กลไก มาตรการและความร่วมมือระหว่าง ประเทศทุกระดับ และรักษาคุณภาพความสัมพันธ์กับประเทศ มหาอำนาจ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่

(5) การพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพการผนึกกำลังป้องกันประเทศ การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ สร้างความร่วมมือกับ ประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศ

(6) การพัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติและระบบบริหาร จัดการภัยพิบัติ รักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม

(7) การปรับกระบวนการทำงานของกลไกที่เกี่ยวข้องจากแนวตั้งสู่ แนวระนาบมากขึ้น

2. ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

(1) การพัฒนาสมรรถนะทางเศรษฐกิจ ส่งเสริมการค้า การลงทุน พัฒนาสู่ชาติการค้า

(2) การพัฒนาภาคการผลิตและบริการ เสริมสร้างฐานการผลิตเข้มแข็ง ยั่งยืน และส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยสู่เกษตรยั่งยืนเป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อม

(3) การพัฒนาผู้ประกอบการและเศรษฐกิจชุมชน พัฒนาทักษะ ผู้ประกอบการ ยกกระดับผลิตภาพแรงงานและพัฒนา SMEs สู่อุตสาหกรรม

(4) การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษและเมือง พัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ชายแดน และพัฒนาระบบเมืองศูนย์กลางความเจริญ

(5) การลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการขนส่ง ความมั่นคงและพลังงาน ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการวิจัย และพัฒนา

(6) การเชื่อมโยงกับภูมิภาคและเศรษฐกิจโลก สร้างความเป็นหุ้นส่วน การพัฒนากับนานาชาติ ส่งเสริมให้ไทยเป็นฐานของการประกอบ ธุรกิจ ฯลฯ

3. ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน

(1) พัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต

(2) การยกระดับการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพเท่าเทียมและทั่วถึง

(3) ปลูกฝังระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์

(4) การสร้างเสริมให้คนมีสุขภาพที่ดี

(5) การสร้างความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทย

4. ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาค และเท่าเทียมกันทางสังคม

(1) สร้างความมั่นคงและการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม

(2) พัฒนาระบบบริการและระบบบริหารจัดการสุขภาพ

(3) มีสภาพแวดล้อมและนวัตกรรมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตในสังคมสูงวัย

(4) สร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคม ทunesทางวัฒนธรรมและ ความเข้มแข็งของชุมชน

(5) พัฒนาการสื่อสารมวลชนให้เป็นกลไกในการสนับสนุนการพัฒนา

5. ด้านการสร้างการเติบโตบน คุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

(1) จัดระบบอนุรักษ์ ฟื้นฟูและป้องกันการทำลาย ทรัพยากรธรรมชาติ

(2) วางระบบบริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพทั้ง 25 ลุ่มน้ำ เน้นการปรับระบบ การบริหารจัดการอุทกภัย อย่างบูรณาการ

(3) การพัฒนาและใช้พลังงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

(4) การพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศและเมืองที่เป็น มิตรกับสิ่งแวดล้อม

(5) การร่วมลดปัญหาโลกร้อนและปรับตัวให้พร้อมกับการ เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

- (6) การใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์และนโยบายการคลัง เพื่อสิ่งแวดล้อม
6. ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ
- (1) การปรับปรุงโครงสร้าง บทบาท ภารกิจของหน่วยงาน ภาครัฐ ให้มีขนาดที่เหมาะสม
 - (2) การวางระบบบริหารราชการแบบบูรณาการ
 - (3) การพัฒนาระบบบริหารจัดการกำลังคนและพัฒนา บุคลากรภาครัฐ
 - (4) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ
 - (5) การปรับปรุงกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ
 - (6) ให้ทันสมัย เป็นธรรมและเป็นสากล
 - (7) พัฒนาระบบการให้บริการประชาชนของหน่วยงานภาครัฐ
 - (8) ปรับปรุงการบริหารจัดการรายได้และรายจ่ายของภาครัฐ

แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560-2579)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ขึ้น เพื่อวางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนาค้นให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และการพัฒนาประเทศ แนวคิดการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษาประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) หลักการจัดการศึกษาเพื่อ ความเท่าเทียม และทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) และหลักการมีส่วนร่วมของสังคม (All For Education) อีกทั้งยึดตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs 2030) ประเด็นภายในประเทศ (Local Issues) อาทิ คุณภาพของคนช่วงวัย การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศ ความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ และวิกฤติด้านสิ่งแวดล้อม โดยนำยุทธศาสตร์ชาติมาเป็นกรอบความคิดสำคัญในการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

วิสัยทัศน์ : คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะ ทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับทบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ชาติ
3. เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศไทยอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
4. เพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และความเหลื่อมล้ำภายในประเทศ

ลดลง

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

เป้าหมาย

1. คนทุกช่วงวัย มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ
2. หลักสูตร แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คุณธรรม จริยธรรม และการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ
3. การวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมด้านการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

แนวทางการพัฒนา

1. ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในการดำเนินชีวิต
2. ส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
3. พัฒนาองค์ความรู้ งานวิจัย และนวัตกรรม ด้านการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา

ไพรินทร์ เหมบุตร และคณะ (2556 : 25-27) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การนิเทศเพื่อพัฒนาครูมืออาชีพในเครือข่ายการนิเทศที่ 18 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาสมรรถนะของครูมืออาชีพ ในการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาครูมืออาชีพในเครือข่ายการนิเทศที่ 18 สรุปในภาพรวมได้ดังนี้

1) ด้านประสบการณ์วิชาชีพ พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและระดับมากที่สุดและสมรรถนะตามมาตรฐานด้านความรู้ ด้านมาตรฐานประสบการณ์ปฏิบัติการสอน พบว่าทุกข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2) สภาพปัญหาและความต้องการ ในการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาครูมืออาชีพ ในเครือข่ายการนิเทศที่ 18 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า (1) สภาพการนิเทศ ในภาพรวม มีการดำเนินการทุกรายการ ได้แก่ การวิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษา การวางแผนสร้างเครื่องมือการนิเทศตามจุดพัฒนา ด้านปฏิบัติการนิเทศ และด้านการประเมินผลและรายงาน (2) ปัญหาในการนิเทศ ในภาพรวมพบว่า มีปัญหาในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ การวิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษา การวางแผนการสร้างเครื่องมือการนิเทศตามจุดพัฒนา ด้านปฏิบัติการนิเทศและด้านการประเมินผลและรายงานผล (3) ความต้องการในการนิเทศ ในภาพรวม พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ การวิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษา การวางแผนการสร้างเครื่องมือ การนิเทศตามจุดพัฒนา ด้านปฏิบัติการนิเทศและด้านการประเมินผลและรายงาน

3) การพัฒนากลยุทธ์การนิเทศเพื่อพัฒนาครูมืออาชีพในเครือข่ายการนิเทศที่ 18 มี 8 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 การส่งเสริมและพัฒนาศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารและครูให้มีสมรรถนะในการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาครูมืออาชีพ ได้แก่ (1) เพิ่มศักยภาพศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร และครูในการนิเทศให้เอื้อต่อการนิเทศพัฒนาครูมืออาชีพอย่างทั่วถึงรอบด้านวิธีการที่หลากหลาย (2) พัฒนาศักยภาพครูผู้สอนมืออาชีพโดยการสร้างสื่อนวัตกรรมใหม่ที่ตอบสนองการจัดการเรียนรู้ตามตัวชี้วัด (3) ส่งเสริมสนับสนุนศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารและครู เผยแพร่ผลงาน/สื่อนวัตกรรม เพื่อการนิเทศการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการพัฒนาตนเองสู่ความเป็นครูมืออาชีพ กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนากระบวนการนิเทศการศึกษาแนวใหม่เพื่อพัฒนาครูผู้สอนมืออาชีพ ได้แก่ (1) พัฒนาระบบข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษาเพื่อวางแผนนิเทศครูผู้สอนอย่างมีประสิทธิภาพ (2) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการนิเทศแนวใหม่ที่ทันสมัย (3) ส่งเสริมการดำเนินการนิเทศครูผู้สอนมืออาชีพด้วยระบบเครือข่ายการนิเทศ ทุกระดับ (4) ส่งเสริมการใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานในการบริหารจัดการกระบวนการนิเทศครูผู้สอนมืออาชีพทั้งระบบ และกลยุทธ์ที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาครูผู้สอนมืออาชีพ ได้แก่ (1) ส่งเสริมระบบการนิเทศติดตามและประเมินผล การพัฒนาครูผู้สอนอย่างต่อเนื่อง

4) การประเมินกลยุทธ์การนิเทศเพื่อพัฒนาครูผู้สอนมืออาชีพในเครือข่ายการนิเทศ ที่ 18 ผลการประเมินความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความมีประโยชน์ของกลยุทธ์ การนิเทศเพื่อพัฒนาครูมืออาชีพ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มีความสอดคล้องในระดับมากที่สุด ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความมีประโยชน์อยู่ในระดับมาก

มาเรียม นิลพันธุ์ (2554 : 149-150) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบ กิจกรรมการพัฒนานิเทศแนวใหม่ ผลการวิจัยพบว่า

1.ศึกษานิเทศก์มีความรู้ความเข้าใจและความสามารถตามสมรรถนะของศึกษานิเทศก์คือ มีความรู้ ความเข้าใจและความสามารถปฏิบัติงานในด้านการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การวิจัยสื่อและเทคโนโลยี มีความสามารถในการให้ความรู้ และเสริมสร้างความเข้าใจในการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ แนะนำกำกับติดตามงานเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีบทบาทสำคัญในการยกระดับคุณภาพครู เพื่อขยายผลสู่นักเรียนให้มีคุณภาพ เป็นผู้ประสานขยายผลและถ่ายทอดความรู้เชิงทฤษฎีสู่การปฏิบัติ เป็นผู้วิจัยและพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมทางการศึกษาสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา มีความรู้ความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองมีทักษะกระบวนการคิด การแก้ปัญหา การสื่อสารและทำงานเป็นทีม

2. สมรรถนะของศึกษานิเทศก์ ด้านการวิจัยเชิงคุณภาพพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง และสามารถตั้งชื่อเรื่องงานวิจัยได้อยู่ในระดับสูง งานวิจัยส่วนใหญ่ใช้วิธีการเชิงคุณภาพ (Qualitative Methods) ร่วมกับวิธีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Methods) โดยใช้วิธีการเชิงคุณภาพเข้าไปเสริมวิธีการเชิงปริมาณ สมรรถนะด้านการเขียนแผนพัฒนาตนเอง มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก และเขียนได้สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เน้นการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ และความสามารถในการทำวิจัย และส่วนใหญ่ใช้วิธีการพัฒนาโดยการอบรม ด้านแผนดำเนินการนิเทศพบว่าส่วนใหญ่ให้ความรู้แก่ครูในเรื่องของ แนวการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้วิธีการนิเทศตามวงจร PDCA และ PIDRE และกัลยาณมิตรนิเทศ

3. คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ พบว่า ศึกษานิเทศก์มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ 1) มีวุฒิการศึกษาขั้นต่ำอยู่ในระดับปริญญาโท 2) มีบุคลิกความเป็นนักวิชาการและมีความเป็นผู้นำ 3) เคยมีประสบการณ์ในการสอนหรือเคยเป็นผู้บริหารสถานศึกษามาก่อน 4) มีความเข้าใจ การจัดการศึกษาตามหลักการเรียนรู้และมีความเข้าใจนโยบายของสำนักคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน 5) มีความรู้ด้านการนิเทศการศึกษา การทำวิจัยเชิงปริมาณ และนวัตกรรมการศึกษา 6) มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพของตนเอง 7) มีจิตอาสาและมีความเป็นกัลยาณมิตร คุณลักษณะที่ควรปรับปรุง คือ (1) ความรู้ความเข้าใจเรื่องการวิจัยเชิงคุณภาพ (2) ความชำนาญเฉพาะกลุ่มสาระวิชา (3) ความเชี่ยวชาญในด้านการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษและเทคโนโลยีสารสนเทศ และพฤติกรรมนิเทศ พบว่า (1) ศึกษานิเทศก์ไปนิเทศตามโรงเรียนโดยเฉลี่ยภาคเรียนละ 2 ครั้ง (2) ศึกษานิเทศก์เป็นผู้นำนโยบายจากสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่โรงเรียน (3) ศึกษานิเทศก์เป็นผู้จัดการฝึกอบรมในการพัฒนาครู (4) ศึกษานิเทศก์มีพฤติกรรมนิเทศ ด้วยหลักกัลยาณมิตร

4. รูปแบบการนิเทศของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ควรมีความหลากหลายเพื่อตอบสนองบริบทของ แต่ละเขตพื้นที่ ควรเป็นรูปธรรม โดยใช้การนิเทศแบบบริบทเป็นฐาน (Context based Supervision) และการนิเทศแบบวิจัยเป็นฐาน (Research based Supervision) โดยมีกระบวนการนิเทศการศึกษาประกอบด้วย 1) วิจัยตามบริบท (Research by Context) 2) ร่วมวางแผน (Planning) 3) ร่วมดำเนินการ (Doing) 4) ร่วมสะท้อนกลับ (Reflecting) 5) ร่วมประเมินผล (Evaluating) และ 6) ร่วมปรับปรุงและพัฒนา (Improving and Developing) โดยมีการประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback Workshop) ในทุกขั้นตอนของการนิเทศและคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ที่พึงประสงค์หรือมีอาชีพ คือ ควรเป็นผู้ให้คำปรึกษาช่วยเหลือ (Coach) เป็นพี่เลี้ยง (Mentor) เป็นผู้วิจัย (Researcher) เป็นผู้พัฒนา (Developer) ศึกษานิเทศก์ ที่พึงประสงค์ควรจะมีลักษณะ 9Cs9Ts9Ss เป็นผู้ที่มีความรู้แบบ 9Cs คือ มีความสามารถแบบ 9Ts และมีบุคลิกลักษณะแบบ 9Ss ดังนี้ ด้านความรู้ 9Cs; COVER, CLEAR, CONTENT, CREATIVE, CONGRUENCE, CONCEPT, CONCRETE, CHANGE, CONSTRUCT ด้านความสามารถ 9Ts; TARGET, TRANSFER, TACTICS, TECHNOLOGY, TEAM, TECHNIQUE, THINKING, TREND, TEACHER OF TEACHERS ด้านบุคลิกลักษณะ 9Ss; SMART, SMILE, SMALL, SUPER MODEL, SPIRIT, SHARING, SERVICE MIND, STANDARD, SOCIALRELATIONSHIP

วัฒนา ก้อนเชื้อรัตน์ (2551 : สรุปรายงาน) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการนิเทศ เพื่อการเปลี่ยนแปลงในการนิเทศโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน ระหว่าง ปี พ. ศ. 2547-2550 รูปแบบการนิเทศนี้

ประกอบด้วย 4 หลักการ ได้แก่ 1) กระบวนการเร่งรัด ให้เกิดการเปลี่ยนแปลง 2) การนิเทศเพื่อสร้างคุณภาพตามหลักการ 5G และการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (kaizen) 3) การตรวจเยี่ยม เชิงประเมิน และ 4) การส่งเสริมองค์การเรียนรู้ มีการดำเนินตามรูปแบบ 4 ขั้นตอน ตามหลักการทั้ง 4 ข้อ จัดอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนากิจกรรม นิเทศติดตามให้ข้อเสนอแนะช่วยให้โรงเรียนสามารถขับเคลื่อนคุณภาพได้ตามแผนหลักโครงการ ผลการประเมินพบว่า คุณภาพการบริหารจัดการของโรงเรียนระดับมาก ผลการดำเนินงานของโรงเรียนหลังนิเทศระดับมาก ผลการดำเนินงานหลังนิเทศสูงกว่าก่อนนิเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โรงเรียนได้รับการรับรอง ได้รับการยอมรับจากชุมชน มีความภาคภูมิใจพอใจและมี ความพึงพอใจต่อการนิเทศที่เป็นกัลยาณมิตร เป็นกันเอง ตรงไปตรงมา รูปแบบการนิเทศเพื่อการเปลี่ยนแปลงมีลักษณะที่เหมาะสมกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยการนิเทศจากภายนอกประสานกับการนิเทศภายในโรงเรียน มีขั้นตอนหลักการที่สำคัญ คือ การสร้างคุณภาพการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง และการประเมินผลแบบตรวจเยี่ยมที่จะเป็นกัลยาณมิตร มีส่วนร่วม นำมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้หลากหลายสถานการณ์ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ เนื้อหา บุคลากรผู้รับการนิเทศ วิเคราะห์ ปรับประยุกต์หลักการลงรายละเอียดในกิจกรรมการนิเทศก็จะนำไปใช้ได้เป็นอย่างดี เช่น การพัฒนาการเรียนการสอน การพัฒนาผลงานครู การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน การพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐาน ลักษณะของรูปแบบการนิเทศเพื่อการเปลี่ยนแปลง เป็นโครงสร้างกระบวนการนิเทศเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้รับการนิเทศ ที่มุ่งผลคุณภาพนักเรียน ประกอบด้วยหลักการสำคัญ 4 หลักการ ขั้นตอนสำคัญ 4 ขั้นตอน

- 1) ขั้นเตรียมการ ใช้หลักการกระบวนการเร่งรัดให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
- 2) ขั้นดำเนินการ ใช้หลักการนิเทศเพื่อสร้างคุณภาพ 5G และการปรับปรุงคุณภาพ อย่างต่อเนื่อง ไคเซ็น (kaizen)
- 3) ขั้นประเมินผล ใช้หลักการตรวจเยี่ยมเชิงประเมิน
- 4) ขั้นพัฒนาให้ยั่งยืน ใช้หลักการการส่งเสริมองค์การเรียนรู้

ยุพิน ยืนยง (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู เขตการศึกษา 5 อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ พบว่า ครูผู้นิเทศมีสมรรถภาพในการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการอยู่ในระดับสูงมาก และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การวิจัยในชั้นเรียนก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศ ครูผู้รับผิดชอบการนิเทศมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังจาการใช้รูปแบบการนิเทศมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศ มีสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับสูงมาก และความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการของครูผู้รับการนิเทศแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังจากการใช้รูปแบบการนิเทศนักเรียนมีผลการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศ

พาสนา ชลบุรีพันธ์ (2560 : 252-255) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการนิเทศการสอน เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบัน ปัญหา การปฏิบัติการนิเทศการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยภาพรวม 8 ด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านกิจกรรมการนิเทศการสอน รองลงมาคือ ด้านเทคนิคและวิธีการนิเทศการสอน และด้านการวิจัยการนิเทศ การสอน ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการนิเทศการสอน ส่วนความต้องการการนิเทศการสอนโดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านเทคนิคและวิธีการนิเทศการสอน รองลงมาคือ ด้านการใช้สื่อ เครื่องมือและเทคโนโลยีและกิจกรรมการนิเทศการสอน ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีความต้องการน้อยที่สุด คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการนิเทศการสอน 2. รูปแบบการนิเทศการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ รวมทั้งการสนทนากลุ่ม ของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้

นำเสนอรูปแบบการนิเทศการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย แนวคิด หลักการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 แนวคิดและหลักการของรูปแบบการนิเทศการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1) แนวคิดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะต้องดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ฝึกทักษะการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกัน และแก้ปัญหาและในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดสมรรถนะด้านความสามารถในการคิดของผู้เรียนให้สามารถคิดวิเคราะห์ คิดอย่างสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ และสามารถคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสมซึ่งการจัดการเรียนรู้ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการคิดและในการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญที่จะสร้างให้เด็กและเยาวชนที่เข้าสู่การศึกษาในระบบ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาให้มีคุณลักษณะดังกล่าว ดังนั้นการนิเทศการสอน จึงเป็นวิธีการสำคัญที่จะช่วยให้ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีทักษะการคิด

2) หลักการ การนิเทศการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดของผู้เรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องอาศัยหลักการที่สำคัญ 4 หลักการ ดังนี้ (1) หลักคุณภาพ การดำเนินการนิเทศการสอนสำหรับผู้นิเทศการสอนต้องคำนึงถึงหลักคุณภาพ โดยเฉพาะคุณภาพการศึกษา ซึ่งจะเป็นตัวชี้วัดสำคัญของสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในการจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพ มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะและทัศนคติที่ดี คุณภาพดังกล่าวต้องเกิดจากความร่วมมือของทุก ๆ ฝ่าย พร้อมทั้งหน่วยงานระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ มีระบบการบริหารหรือการจัดการที่ได้มาตรฐาน มีกระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยครูมืออาชีพ มีวัสดุอุปกรณ์และงบประมาณที่พอเพียงและมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการนิเทศการสอนให้เกิดคุณภาพผู้นิเทศการสอนต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดคุณภาพการนิเทศการสอนรวมทั้งการใช้กระบวนการทำงานที่มีคุณภาพตามวงจรเดมมิง (Deming Cycle) ประกอบด้วย การวางแผนการนิเทศการสอน การดำเนินการตามแผนการนิเทศการสอน การติดตามประเมินผลการดำเนินการตามแผนงานการนิเทศการสอนและการนำผลการติดตามประเมินผลการนิเทศการสอนมาปรับปรุงแก้ไข ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานบรรลุเป้าหมาย (2) หลักการมีส่วนร่วม การนิเทศการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดของผู้เรียนผู้นิเทศการสอนจะใช้หลักการปฏิบัติงานร่วมกันของบุคลากรหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามผล เพื่อช่วยเหลือ สนับสนุน และส่งเสริมการพัฒนาหรือปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนของครู โดยการรวมกลุ่มในรูปของการจัดเครือข่ายต่างๆ หลากหลายรูปแบบ ทั้งเครือข่ายภายในและเครือข่ายภายนอก ซึ่งในการดำเนินงานของเครือข่ายจะมีการกำหนดโครงสร้างแต่งตั้งคณะทำงาน มีการกำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายร่วมกัน มีการติดต่อประสานงานกันมีกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระดมทรัพยากรร่วมกันและมีแกนนำเชื่อมประสานของเครือข่ายต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพนักเรียน (3) หลักบูรณาการและความต่อเนื่อง การนิเทศการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการปฏิบัติงานร่วมกัน มีการเชื่อมโยงประสานสัมพันธ์กันระหว่างผู้นิเทศการสอน ผู้รับการนิเทศและผู้เกี่ยวข้องการปฏิบัติงานต้องอาศัยการบูรณาการองค์ความรู้ ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเหมาะสม คุ่มค่า เพื่อให้การดำเนินการนิเทศการสอนมีการพัฒนาต่อเนื่อง เกิดความยั่งยืน และเพื่อให้คุณภาพทาง การศึกษาเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุด (4) หลักความทันสมัย ปัจจุบันเทคโนโลยีมีความก้าวหน้ามากส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ดังนั้นการนิเทศการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดของผู้เรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนตามยุคสมัยเพื่อให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีดังกล่าว และการจัดทำข้อมูลก็มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะใช้เป็นเครื่องช่วยในการวางแผนงานการนิเทศการสอน ข้อมูลจะต้องมีความถูกต้องมีความเที่ยงตรงสามารถเชื่อถือได้ มี

ความเป็นปัจจุบันสามารถตรวจสอบได้ และมีความสมบูรณ์ชัดเจน ซึ่งหากมีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้สร้างข้อมูลที่ถูกต้องชัดเจน เพื่อการนิเทศการสอนแล้วจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาและเกิดความยั่งยืน

2.2 กระบวนการนิเทศการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การนิเทศการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีกระบวนการนิเทศการสอน ประกอบด้วย 8 ด้านและในจำนวนดังกล่าวแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) กระบวนการนิเทศการสอน ซึ่งเป็นกระบวนการนิเทศการสอนตามหลักการนิเทศการสอนทั่วไป ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ จัดทำข้อมูลสารสนเทศวางแผนการนิเทศการสอน ใช้สื่อเครื่องมือและเทคโนโลยีจัดกิจกรรมการนิเทศการสอน และประเมินผลการนิเทศการสอน 2) กลไกสนับสนุนการนิเทศการสอน ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ การใช้เทคนิคและวิธีการนิเทศการสอน การมีส่วนร่วมการนิเทศการสอน และการวิจัยเพื่อพัฒนาการนิเทศการสอน ซึ่งแต่ละด้านในกระบวนการนิเทศการสอนและกลไกสนับสนุนการนิเทศการสอน

Cruz (2000 : Abstract) ได้ศึกษาผลของรูปแบบการทำงานของสังคมในการนิเทศการศึกษาพบว่า ในปัจจุบันการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนและการผลิตครู ได้รับความสนใจจากนักศึกษานักวิชาการ และผู้กำหนดนโยบายสาธารณะมาตรฐานทางวิชาชีพ การกำหนดโปรแกรมใหม่รูปแบบใหม่ของการประเมินผล เงินเดือนที่สูงขึ้นการลดบรรยากาศทำงานระบบราชการ เป็นการพยายามมุ่งเผชิญหน้ากับอาชีพการสอน ซึ่งอยู่ในระยะของการปรับเปลี่ยนระบบดั้งเดิม ที่เป็นรูปแบบของการตรวจสอบและการควบคุมถูกตั้งคำถามโดยศึกษานิเทศก์ และครูผู้สอนเช่นกัน นักวิชาการ นำเสนอวิธีการใหม่ที่เน้นไปที่ความต้องการพัฒนาของครูความซับซ้อนของการสอน และความต้องการสำหรับการเจริญเติบโตในวิชาชีพโครงการดังกล่าว Cruz เสนอว่า รูปแบบการทำงานของสังคมในการนิเทศการศึกษาเป็นทางเลือกที่เหมาะสมสำหรับการจัดการศึกษา ซึ่งมีพื้นฐานจากสมมุติฐานที่ว่าการนิเทศที่ดีควรเป็นการเฉพาะบุคคลเน้นที่บุคคลที่รับบริการและผสมผสานในกระบวนการนำเสนอ ระหว่างสัปดาห์ของการประชุมปรึกษาหารือผู้รับการนิเทศพบศึกษานิเทศก์ เพื่ออภิปรายแลกเปลี่ยนสิ่งที่เกี่ยวข้องทางการบริหารมีวิธีที่ดีอย่างนี้ จะช่วยให้ผู้รับ การนิเทศบรรลุสิ่งที่ต้องการ ความคิดใหม่ๆ และบริบทต่าง ๆ ที่ศึกษานิเทศก์สนับสนุนให้ตรงกับ ความต้องการของผู้ปฏิบัติงานและช่วยเหลือโดยคำนึงถึงความรู้สึกซึ่งมีผลต่อการทำงานของผู้รับ การนิเทศ ในการศึกษาผลของรูปแบบดังกล่าวพบว่า รูปแบบดังกล่าวที่ถูกนำมาใช้ประโยชน์และเป็นที่น่าสนใจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนในการสอนซึ่งได้รับการยอมรับในประสบการณ์การทำงานของเขา

William (1994 : 2425-A) ได้ทำวิจัยเรื่องกลยุทธ์การใช้การนิเทศภายในโรงเรียนและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคลากรในโรงเรียน โดยศึกษาจากผู้บริหาร ครูประธานสหภาพครูในเขตโรงเรียน K-12 รัฐแคลิฟอร์เนียได้พบว่า 1) ผู้บริหารและครูขาดความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีต่อกันในเรื่องการนิเทศภายในโรงเรียน 2) ผู้สอนมีความเห็นว่า ผู้บริหารไม่ค่อยมีการสังเกตการสอนและเยี่ยมชมอย่างเป็นทางการ แต่ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่าได้สังเกตการสอนและเยี่ยมชมห้องเรียนอยู่เป็นประจำ

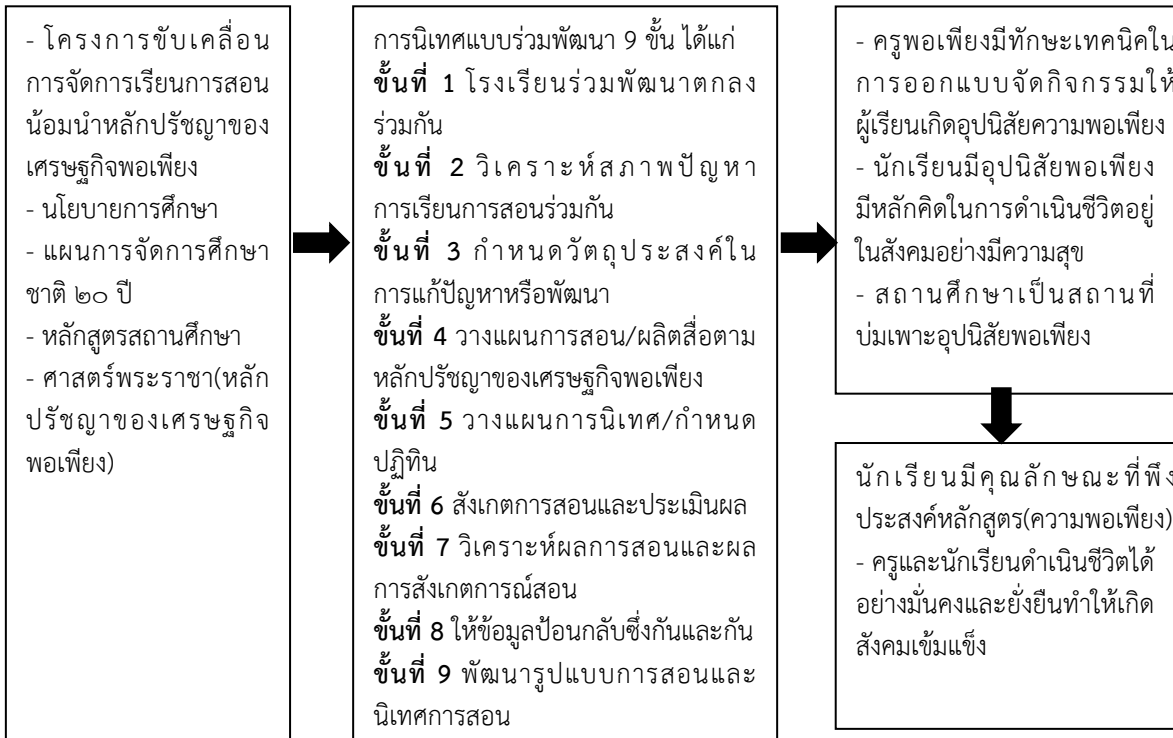
Beyene (1983 : 2163-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนที่พึงประสงค์ของการพัฒนาประเทศเอธิโอเปีย กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครู ศึกษานิเทศก์ และนักวิชาการผลการวิจัยสรุปได้ว่า ครู ศึกษานิเทศก์ และนักวิชาการ มีความเห็นสอดคล้องกันว่ากิจกรรมที่ใช้ในการนิเทศภายในโรงเรียน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่การฝึกอบรม แนะนำ การฝึกปฏิบัติ การสาธิตการสอนโดยศึกษานิเทศก์ การประชุมกลุ่มย่อยครู การเยี่ยมชั้นเรียนและสังเกตการณ์สอนและมีความเห็นสอดคล้องกันว่า การจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง

Moore (2000 : 112) ก็ได้ทำการศึกษาความคิดของผู้บริหารสำนักงานกลาง จำนวน 7 คนเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศกับการประเมินของผู้บริหารโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่าผู้บริหารสำนักงานกลางรับรู้ว่าการนิเทศเป็นกระบวนการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเชื่อว่าจะช่วย ทำให้ครูมีการพัฒนาและเจริญก้าวหน้าในงานที่รับผิดชอบ โดยผู้บริหารเห็นว่าการประเมิน เป็นเครื่องมือที่มีคุณค่าเท่าเทียมกับการประเมินผล นอกจากนี้

ผู้นิเทศและผู้บริหารโรงเรียนได้มีการทบทวนเครื่องมือการประเมินผลในช่วงที่มีการประชุมกลางปีและปลายปี การศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกนำมากระบวนการนิเทศแบบร่วมพัฒนามาใช้เป็นกระบวนการ ในการขับเคลื่อนกิจกรรม ภายใต้การเรียนรู้ตามกรอบแนวคิดเพื่อให้เกิดกระบวนการคิมน้อมนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง 3 หลักการ 2 เงื่อนไข ประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกัน เงื่อนไข ความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม ผ่านโครงการ เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาเกิดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการ การจัดการเรียนการสอน โดยเน้นการลงมือปฏิบัติจริง ผ่านการสำรวจ ศึกษาแหล่งเรียน ทดลองปฏิบัติ บันทึกสิ่งที่ได้ ค้นพบและการเรียนรู้ จากบุคคลต่าง ๆ ภายในชุมชนของตนเองและหน่วยงานภายนอก ซึ่งเป็นกระบวนการหนึ่งของการ ส่งเสริมทักษะพื้นฐานการจัดการกิจกรรมของสถานศึกษา ส่งเสริมให้ผู้ร่วมพัฒนาได้รับประสบการณ์ตรงในการเรียนรู้ และนำความรู้มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ ตามกรอบการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นเครื่องมือนิเทศ ส่วนที่เป็นเครื่องมือในการ เก็บรวบรวมข้อมูลและส่วนที่เป็นเครื่องมือตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

ส่วนที่เป็นเครื่องมือนิเทศ ได้แก่

1. คู่มือการนิเทศ : การนิเทศแบบร่วมพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงเพื่อเสริมสร้างทักษะกระบวนการคิด
2. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการนิเทศติดตามผลและประเมินนวัตกรรม ได้แก่
 - 2.1 แบบนิเทศติดตามการจัดกิจกรรม
 - 2.2 แบบประเมินนวัตกรรม

ส่วนที่เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1. แบบประเมินคุณภาพของ คู่มือการนิเทศ : การนิเทศแบบร่วมพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยน้อมนำ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเสริมสร้างทักษะกระบวนการคิด

2. แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเสริมสร้างทักษะกระบวนการคิด จำนวน 10 ข้อ

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริหาร ครู ที่มีต่อการดำเนินงานการนิเทศแบบร่วมพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเสริมสร้างทักษะกระบวนการคิด

ส่วนที่เป็นเครื่องมือตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ได้แก่

1. แบบประเมินความสอดคล้องของเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลคุณภาพของคู่มือ การนิเทศ : การนิเทศแบบร่วมพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเสริมสร้างทักษะกระบวนการคิด

2. แบบประเมินความสอดคล้อง/เหมาะสมของแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริหาร ครู ที่มีต่อการนิเทศแบบร่วมพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมจากเอกสารการนิเทศ การศึกษา การจัดการเรียนการสอนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัยแต่ละประเภทตามลำดับ ดังนี้

1. การสร้างและหาคุณภาพคู่มือนิเทศ : การนิเทศแบบร่วมพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเสริมสร้างทักษะกระบวนการคิด ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารที่ดำเนินการนิเทศและพัฒนา ได้แก่

1.1.1 เอกสารเกี่ยวกับการนิเทศ การบริหารโครงการ การจัดทำคู่มือการนิเทศและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.1.2 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับโครงการขับเคลื่อนการจัดการเรียนการสอนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นโยบายการศึกษา แผนการจัด การศึกษาชาติ 20 ปี หลักสูตรสถานศึกษา ศาสตร์พระราชา(หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง) การจัดการเรียนการสอนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับ การนิเทศการจัดการเรียนการสอน

1.2 กำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนา และกำหนดขอบเขตเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับการนิเทศแบบร่วมพัฒนาการเรียนการสอนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

การนิเทศแบบร่วมพัฒนา 9 ชั้น

ขั้นที่ 1 โรงเรียนร่วมพัฒนาตกลงร่วมกัน 5 โรงเรียน ร่วมพัฒนาและทำข้อตกลงในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์สภาพปัญหาการเรียนการสอนร่วมกัน วิธีการบริหารและการจัดการเรียนการสอนด้วยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ขั้นที่ 3 กำหนดวัตถุประสงค์ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนา การดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษา

ขั้นที่ 4 วางแผนการสอน/ผลิตสื่อตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โครงการขับเคลื่อนการจัดการเรียนการสอนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการคิด

- ศึกษาดูงาน (ระเบิดจากข้างใน)

- ออกแบบกิจกรรมการดำเนินงานโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอน

- การเขียนแผนการสอนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ขั้นที่ 5 วางแผนการนิเทศ/กำหนดปฏิทิน ดำเนินงานตามโครงการขับเคลื่อนการจัดการเรียนการสอนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ขั้นที่ 6 สังเกตการสอนและประเมินผล ครูจัดการเรียนการสอนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามบริบทของสถานศึกษา

ขั้นที่ 7 วิเคราะห์ผลการสอนและผลการสังเกตการสอน นิเทศติดตามและแลกเปลี่ยนผลการจัดการเรียนการสอน

ขั้นที่ 8 ให้ข้อมูลป้อนกลับซึ่งกันและกัน

ขั้นที่ 9 พัฒนารูปแบบการสอนและนิเทศการสอน ทบทวนผลการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมเพื่อดำเนินงานต่อเนื่อง ยั่งยืน

1.3 จัดทำคู่มือ ฯ ตามองค์ประกอบที่ออกแบบและขั้นตอนการสร้างคู่มือการนิเทศ และวิธีดำเนินการวิจัยและขั้นเตรียมดำเนินการ

1.4 สร้างเนื้อหาและแบบฝึกกิจกรรม สำหรับใช้พัฒนาครูให้พัฒนาการเรียนการสอนและดำเนินงานตามโครงการขับเคลื่อนการจัดการเรียนการสอนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเสริมสร้างทักษะกระบวนการคิด

1.5 สร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลจากการนิเทศติดตามผลไว้สำหรับนิเทศติดตามผลและเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างการนิเทศ (รายละเอียด ภาคผนวก ค) ได้แก่

- แบบนิเทศติดตามการจัดกิจกรรม
- แบบสอบถามความพึงพอใจ

1.6 เขียนคู่มือนิเทศ ประกอบด้วยรายละเอียดของขั้นตอนและกิจกรรมการนิเทศตามที่ออกแบบและจัดทำไว้ โดยแบ่งเนื้อหาเป็น 4 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 ความเป็นมาและความสำคัญ
- ตอนที่ 2 หลักการและแนวคิดที่ใช้ในการพัฒนา
- ตอนที่ 3 ขั้นตอน/กิจกรรมการดำเนินการ
- ตอนที่ 4 วิธีการนิเทศ

1.7 นำคู่มือนิเทศ ฯ ไปให้ ผู้บริหารและครูที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการนิเทศ จำนวน 10 คน ทดลองใช้ในระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ – มีนาคม 2560 และเก็บข้อมูลจากการสอบถามและนำมาปรับปรุงขั้นตอน/วิธีการและคำอธิบายในคู่มือ ฯ ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

1.8 สร้างแบบประเมินคุณภาพ คู่มือนิเทศ : การนิเทศแบบร่วมพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเสริมสร้างทักษะกระบวนการคิด โดยดัดแปลงมาจากโครงการ ฯ

1.9 ส่งคู่มือนิเทศ : การนิเทศแบบร่วมพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และแบบประเมินคุณภาพคู่มือการนิเทศ ฯ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ/ ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการนิเทศ ด้านนวัตกรรม ด้านการจัดการเรียนการสอนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านวิจัยและสถิติ ด้านการวัดและประเมินผล (รายละเอียด ภาคผนวก ข) เพื่อพิจารณาความถูกต้องและความเหมาะสมของแนวคิดในการพัฒนากระบวนการพัฒนา ขั้นตอนและเทคนิคการนิเทศ คุณค่าและประโยชน์ ตลอดจนตรวจสอบความสอดคล้อง/เหมาะสมของกิจกรรมกับวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน และให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมตามข้อสอบถาม โดยมีผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน ดังนี้

1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทรัพย์รวงทอง ประธานสาขา/อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรภาพร กุลนันทน์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

3) นางพจนา ทรัพย์สมาน ศึกษาพิเศษศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครสวรรค์

4) นางสาวณัฏฐ์กชพร ปุณฺณดิษฐ์ ศึกษาพิเศษศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 42

5) นายพนม จันทรดิษฐ์ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนบ้านหนองไผ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3

6) นายอภิเชษฐ์ ฉิมพลีสวรรค์ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดวังจี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1

7) นางวันเพ็ญ ศิริคง ศึกษาพิเศษศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชัยนาท

โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้อง/เหมาะสมของคู่มือนิเทศ ฯ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคอร์ต (Likert) ซึ่งมี 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545) ได้ค่าความเหมาะสมของคุณภาพคู่มือนิเทศ ฯ ในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 4.51$) รวมทั้งได้รวบรวมข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับลำดับขั้นตอนการนำเสนอเนื้อหาในคู่มือนิเทศ ฯ และองค์ประกอบต่างๆ ที่สรุปได้ว่ามีความเหมาะสมและครอบคลุมทุกด้าน

1.10 จัดพิมพ์คู่มือนิเทศ ฯ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป ตามขั้นตอนในคู่มือนิเทศ ฯ

2. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล จากการนิเทศติดตามและประเมินการจัดกิจกรรม ได้แก่

1) แบบประเมินคู่มือนิเทศ ฯ

2) แบบสอบถามความพึงพอใจ

เนื่องจาก เครื่องมือนิเทศ ฯ ใช้สำหรับนิเทศติดตามผลการดำเนินการจัดกิจกรรมของ ครูจึงเป็นส่วนประกอบของคู่มือนิเทศ ฯ ผู้วิจัยจึงได้สร้างแบบประเมินความสอดคล้องระหว่างเครื่องมือนิเทศ/ประเมิน และเกณฑ์การสรุปคะแนน/แปลความหมายการใช้ประเมินการจัดกิจกรรมตามโครงการ และส่งให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดียวกัน และมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ การจัดทำโครงการ และกิจกรรมการนิเทศ

2.2 นำความรู้ความเข้าใจการศึกษาเอกสาร ข้อ 2.1 มาสร้างเครื่องมือ ดังนี้

2.2.1 แบบนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมตามโครงการ 5 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการ กิจกรรมศึกษาดูงานโครงการในพระราชดำริ กิจกรรมถอดบทเรียน กิจกรรมอบรมเขียนแผนการจัดการเรียนการสอนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเสริมสร้างทักษะกระบวนการคิด และกิจกรรมนิเทศกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน โดยบูรณาการแบบฝึกและใบกิจกรรมจากคู่มือการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (มูลนิธิยุวสถิรคุณ)

2.3 สร้างแบบประเมินความสอดคล้องของเครื่องมือนิเทศและเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อประเมินความสอดคล้องระหว่าง เกณฑ์การสรุปผลและแปลความหมาย (รายละเอียด ภาคผนวก ค) โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

+ 1 เมื่อแน่ใจว่า รายการพิจารณานั้น สอดคล้อง/เหมาะสมต่อการประเมิน

0 เมื่อไม่แน่ใจว่า รายการพิจารณานั้น สอดคล้อง/เหมาะสมต่อการประเมิน

- 1 เมื่อแน่ใจว่า รายการพิจารณานั้น ไม่สอดคล้อง/ไม่เหมาะสมต่อการประเมิน

2.4 ส่งเครื่องมือ ให้ผู้เชี่ยวชาญ ชุดเดียวกัน พิจารณาความสอดคล้องเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข

2.5 นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ มาหาค่าดัชนีของความสอดคล้อง (Item Objective Congruence : IOC) (วรรณดี แสงประทีปทอง 2545 : 109) ซึ่งผลการวิเคราะห์ ความสอดคล้อง พบว่า

2.5.1 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบนิเทศติดตามผลการจัดกิจกรรม มีค่า 0.93

2.5.2 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบประเมินกิจกรรม มีค่า 4.51

จากผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ สรุปได้ว่า เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการนิเทศติดตามผลและแบบประเมิน นำไปใช้ในการดำเนินงานได้ ผู้วิจัยจึงได้จัดทำและนำไปใช้(รายละเอียด ภาคผนวก ค)

3. การสร้างและหาคุณภาพแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเสริมสร้างทักษะกระบวนการคิด มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

3.1 ศึกษาวิธีการ/ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบและศึกษาเอกสารความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.2 วิเคราะห์ขอบเขตเนื้อหาที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ การศึกษาสภาพปัญหาในการดำเนินงาน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การออกแบบการจัดการกิจกรรม การสร้างเครื่องมือในการจัดกิจกรรมและเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปรายงานผลการดำเนินงาน

3.3 ใช้ข้อสอบและแบบประเมินการจัดการกิจกรรมโดยใช้ของมูลนิธิยุวสถิรคุณ ในการประเมินและทดสอบตามโครงสร้างของกิจกรรม (รายละเอียด ภาคผนวก ฉ) โดยกำหนดเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

+ 1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อคำถามนั้น สอดคล้อง/เหมาะสมต่อโครงสร้างและเนื้อหาของกิจกรรม

0 เมื่อไม่แน่ใจว่า ข้อคำถามนั้น สอดคล้อง/เหมาะสมต่อโครงสร้างและเนื้อหาของกิจกรรม

- 1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อคำถามนั้น ไม่สอดคล้อง/ไม่เหมาะสมต่อโครงสร้างและเนื้อหาของกิจกรรม

3.4 ส่งแบบทดสอบนั้น ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการวัดและประเมินผล การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร พิจารณาตรวจสอบความสอดคล้อง/เหมาะสมของข้อคำถาม จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย

1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทรัพย์รวงทอง ประธานสาขา/อาจารย์ประจำสาขาวิชา การศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีราพร กุลนานันท์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

3) นางพจนา ทรัพย์สมาน ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครสวรรค์

4) นายพนม จันทร์ดิษฐ์ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนบ้านหนองไผ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3

5) นางวันเพ็ญ ศิริคง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชัยนาท

3.5 นำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ของผู้เชี่ยวชาญ มาปรับข้อคำถามให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรม ได้แก่ ปรับข้อคำถามบางข้อให้ถูกต้อง สอดคล้องกับกิจกรรม เนื้อหาของกิจกรรม และอ่านแล้วสามารถสื่อสารเข้าใจตรงกัน

4. การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ ของผู้บริหาร ครูที่มีต่อการนิเทศแบบร่วมพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

4.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการประเมินเจตคติ

4.2 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยนำขั้นตอนของการดำเนินงาน มาเป็นประเด็นและรายการพิจารณา สร้างแบบประเมินชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ประกอบด้วยประเด็นและรายการประเมิน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจที่มีต่อการนิเทศ ฯ

- การศึกษาดูงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

- การถอดบทเรียน

- การจัดทำแผนการสอนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- การสังเกตการสอน

4.3 สร้างแบบประเมินคุณภาพของ แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริหาร ครูที่มีต่อการนิเทศแบบ ร่วมพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความ สอดคล้อง/เหมาะสมของแบบสอบถามเจตคติ (รายละเอียด ภาคผนวก ข) โดยกำหนดเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

- + 1 เมื่อแน่ใจว่า รายการประเมินนั้นมีความสอดคล้อง/เหมาะสม
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่า รายการประเมินนั้นมีความสอดคล้อง/เหมาะสม
- 1 เมื่อแน่ใจว่า รายการประเมินนั้นไม่มีความสอดคล้อง/เหมาะสม

4.4 ส่งแบบสอบถามความพึงพอใจพร้อมแบบประเมินความสอดคล้อง ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ความ ถูกต้องและเหมาะสม ตามรายการประเมินคุณภาพ ของแบบสอบถามเจตคติ และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง โดยผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม จำนวน 7 ท่าน

4.5 นำข้อเสนอจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงด้านภาษาให้กระชับและตรงประเด็นมากขึ้นและนำผลการ พิจารณาความสอดคล้องมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence : IOC) (วรรณดี แสง ประทีปทอง 2545 : 109) ซึ่งผลการวิเคราะห์ความสอดคล้อง พบว่า ทุกรายการมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 สรุป ได้ว่าแบบสอบถามความพึงพอใจมีความสอดคล้อง/เหมาะสม ในการประเมินความพึงพอใจต่อการนิเทศแบบร่วม พัฒนาฯ

4.6 จัดพิมพ์แบบสอบถามความพึงพอใจ เป็นฉบับจริงและนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง (รายละเอียด คุณภาพของแบบสอบถามความพึงพอใจ.)

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน

1. ขั้นเตรียมการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเตรียมความพร้อม ก่อนดำเนินการวิจัย ดังนี้

1.1 ศึกษาสภาพและความต้องการในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอนด้วยการน้อมนำ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.2 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างความรู้ การสร้างความเชื่อมโยงการเรียนรู้ตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง

1.3 ศึกษาเอกสารความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนด้วยการน้อมนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง และนำสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษา มาสังเคราะห์ เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยและขอบเขตใน การพัฒนาผู้บริหารและครู

1.4 ออกแบบโครงการ/กิจกรรม เพื่อทำคู่มือการนิเทศแบบร่วมพัฒนาการจัดการเรียนการสอนน้อมนำ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.5 สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (รายละเอียดในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ)

2. ขั้นตอนการวิจัย

การวิจัยเรื่องการนิเทศแบบร่วมพัฒนาการเรียนการสอนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อ เสริมสร้างทักษะกระบวนการคิด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 เป็นการวิจัย เชิงปฏิบัติการ (Action Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินงานตามขั้นตอนที่กำหนดในกรอบการวิจัยและคู่มือการนิเทศ ฯ 9 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 โรงเรียนร่วมพัฒนาตกลงร่วมกัน

5 โรงเรียนร่วมพัฒนาและทำข้อตกลงร่วมในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์สภาพปัญหาการเรียนการสอนร่วมกัน

ขั้นที่ 3 กำหนดวัตถุประสงค์ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนา

การดำเนินงานนำผลการวิเคราะห์วิเคราะห์ข้อมูลมาร่วมกันวางแผนตั้งวัตถุประสงค์ร่วมกันในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเสริมสร้างทักษะกระบวนการคิดในสถานศึกษา

ขั้นที่ 4 วางแผนการสอน/ผลิตสื่อตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

จัดทำโครงการขับเคลื่อนการจัดการเรียนการสอนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- ศึกษาดูงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยผู้วิจัยได้เลือกศูนย์ชัยพัฒนาการเกษตร สิรินคร อ.บางมูลนาก จ.พิจิตร ในวันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ.2560 เวลา 08.00 – 12.00 น.

- ออกแบบกิจกรรมการดำเนินงานโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่การจัดการเรียนการสอน ด้วยกระบวนการถอดบทเรียนสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการศึกษาดูงานและ แนวทางการปฏิบัติของโรงเรียนในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษา ตามสภาพบริบทของชุมชน ณ มอนทารี พาร์ค รีสอร์ท อ.ทับคล้อ จ.พิจิตร ในวันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ.2560 เวลา 13.00 – 20.00 น.

- อบรมเชิงปฏิบัติการเขียนแผนการสอนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้วยกระบวนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบ *Backward Design* ทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดการเรียนการสอน ณ ห้องประชุม ล้อพูลศรี โรงเรียนอนุบาลท่าตะโก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ในวันที่ 11 มิถุนายน พ.ศ.2561

ขั้นที่ 5 วางแผนการนิเทศ/กำหนดปฏิทิน

ศึกษานิเทศก์/โรงเรียนที่ร่วมโครงการดำเนินงานตามโครงการขับเคลื่อนการจัด การเรียนการสอนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเสริมสร้างทักษะกระบวนการคิด โดยมีการวางแผนกำหนดการนิเทศติดตาม โรงเรียนละ 2 ครั้ง โดยสร้างเครื่องมือนิเทศเพื่อจัดเก็บข้อมูล

ขั้นที่ 6 สังเกตการสอนและประเมินผล

1. ครูจัดการเรียนการสอนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามบริบทของสถานศึกษา
2. ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ ร่วมกันสังเกตการสอนของครูตามปฏิทินการนิเทศฯ

ขั้นที่ 7 วิเคราะห์ผลการสอนและผลการสังเกตการสอน

นิเทศ ติดตามและแลกเปลี่ยนผลการจัดการเรียนการสอน ตามแผนการนิเทศ ฯ เพื่อให้คำปรึกษาแนะนำตลอดจนคิดหาวิธีการปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเสริมสร้างทักษะกระบวนการคิด

ขั้นที่ 8 ให้ข้อมูลป้อนกลับซึ่งกันและกัน ด้วยกระบวนการสะท้อนข้อมูลการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเสริมสร้างทักษะกระบวนการคิด โดยเติมเนื้อหาความรู้ เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน ตอบปัญหาข้อซักถามหรือคำแนะนำปรึกษา/ข้อเสนอแนะ สิ่งที่เป็นจุดเด่น จุดพัฒนา

ขั้นที่ 9 พัฒนารูปแบบการสอนและนิเทศการสอน

ทบทวนผลการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมตามคู่มือการนิเทศ ฯ เพื่อดำเนินงานต่อเนื่อง ยั่งยืน และประเมินเจตคติการนิเทศแบบร่วมพัฒนา ฯ

3. ขึ้นสรุปผลการรายงานวิจัย

การดำเนินการวิจัยเรื่อง การนิเทศแบบมีส่วนร่วมพัฒนาการเรียนการสอนน้อมนำ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเสริมสร้างทักษะกระบวนการคิด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์

เขต 3 ได้นำข้อมูลการจัดกิจกรรม/ใบงาน/แบบประเมิน/แบบสอบถามเจตคติ มาวิเคราะห์เพื่อสรุปผลการวิจัย เพื่อ รายงานต่อต้นสังกัด และเผยแพร่ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบประเมินการใช้คู่มือการนิเทศ ฯ จากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อหาประสิทธิภาพ ของคู่มือการนิเทศแบบร่วมพัฒนาการจัดการเรียนการสอนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเสริมสร้าง ทักษะกระบวนการคิด ด้วยแบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) เมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์แล้วแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด 2553 : 103)

4.51-5.00	หมายถึง	มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51-4.50	หมายถึง	มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก
2.51-3.50	หมายถึง	มีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง
1.51-2.50	หมายถึง	มีคุณภาพอยู่ในระดับน้อย
0.51-1.50	หมายถึง	มีคุณภาพอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. ทดสอบความรู้ความเข้าใจของผู้บริหาร ครูผู้สอนและนักเรียน ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะกระบวนการคิด จำนวน 10 ข้อ เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความ เข้าใจในการจัดกิจกรรมน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. เก็บข้อมูลความพึงพอใจของผู้บริหาร ครูผู้สอน ที่มีต่อการนิเทศแบบร่วมพัฒนาการจัดการเรียนการ สอนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเสริมสร้างทักษะกระบวนการคิด ด้วยแบบสอบถามเจตคติ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์แล้วแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด 2553 : 103)

4.51-5.00	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51-4.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
2.51-3.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
1.51-2.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
0.51-1.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ,ค่าร้อยละ, ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D) และความก้าวหน้าในการเรียนรู้ () โดยกำหนดเกณฑ์ยอมรับค่าร้อยละของความก้าวหน้าตั้งแต่ ร้อยละ 25 ขึ้นไป (พิชิต ฤทธิ์จรูญ 2547) ได้แก่

1. สถิติในการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ การคำนวณค่าดัชนีของ ความสอดคล้อง (Item Objective Congruence) การคำนวณค่าดัชนีของความสอดคล้อง (Item Objective Congruence) ใช้ สูตร (วารณดี แสงประทีปทอง 2545 : 109)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

- ค่าเฉลี่ย ใช้สูตร (ล้วน สายยศ 2545 : 269)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	\bar{X}	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มเป้าหมาย
	$\frac{\sum X}{N}$	หมายถึง	ผลรวมทั้งหมดของคะแนน
	N	หมายถึง	จำนวนกลุ่มเป้าหมาย

- ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ล้วน สายยศ 2545 : 73)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	หมายถึง	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
	N	หมายถึง	จำนวนข้อมูลทั้งหมด
	$\sum X^2$	หมายถึง	ผลรวมของคะแนนยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	หมายถึง	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

- ค่าร้อยละ (Percentage) (ล้วน สายยศ. 2545 : 269)

$$P = \frac{F}{N} \times 100$$

เมื่อ	P	หมายถึง	ค่าร้อยละ
	F	หมายถึง	ความถี่ที่ต้องการแปลงเป็นร้อยละ
	N	หมายถึง	จำนวนความถี่ทั้งหมด

ผลการวิจัย

ผลการนิเทศแบบร่วมพัฒนาการเรียนการสอนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการคิด สรุปผลการดำเนินงานได้ดังนี้

1. ผลการประเมินประสิทธิภาพของคู่มือการนิเทศแบบร่วมพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการคิด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.1 ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการคิด ผลการพัฒนาและการเรียนรู้สูงขึ้นและมีความก้าวหน้า ร้อยละ 32

2.2 ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการคิด ผลการพัฒนาการเรียนรู้อสูงขึ้นและมีความก้าวหน้า ร้อยละ 33

2.3 นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการคิดผลการพัฒนาและการเรียนรู้สูงขึ้นและมีความก้าวหน้า ร้อยละ 52

3. ความพึงพอใจของผู้บริหาร ครูผู้สอน ต่อการนิเทศแบบร่วมพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการคิด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

จากการดำเนินงาน การนิเทศแบบร่วมพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการคิด พบว่า

1. ผลการประเมินคู่มือการนิเทศแบบร่วมพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการคิด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ มาเรียม นิลพันธ์ (2554 : 149-150) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบ กิจกรรมการพัฒนานิเทศแนวใหม่ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการนิเทศของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา มีความหลากหลาย เพื่อตอบสนองบริบทของแต่ละเขตพื้นที่ ควรเป็นรูปธรรม โดยใช้การนิเทศแบบบริบทเป็นฐาน (Context based Supervision) และการนิเทศแบบวิจัยเป็นฐาน (Research based Supervision) โดยมีกระบวนการนิเทศการศึกษาประกอบด้วย 1) วิจัยตามบริบท (Research by Context) 2) ร่วมวางแผน (Planning) 3) ร่วมดำเนินการ (Doing) 4) ร่วมสะท้อนกลับ (Reflecting) 5) ร่วมประเมินผล (Evaluating) และ 6) ร่วมปรับปรุงและพัฒนา (Improving and Developing) โดยมีการประชุม ให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback Workshop) ในทุกขั้นตอนของการนิเทศและคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ที่พึงประสงค์หรือมีอาชีพ คือ ควรเป็นผู้ให้คำปรึกษาช่วยเหลือ (Coach) เป็นพี่เลี้ยง (Mentor) เป็นผู้วิจัย (Researcher) เป็นผู้พัฒนา (Developer) ซึ่งผู้วิจัย ได้ดำเนินการพัฒนาการนิเทศด้วยกระบวนการบูรณาการกิจกรรมอย่างครบถ้วนและเป็นไปตามขั้นตอน มีการสะท้อนผลการดำเนินงานร่วมกันทันที สอดคล้องกับ นิเทศการศึกษาเป็นการดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการให้ความช่วยเหลือครูโดยตรง (Direct Assistance) โดยผู้นิเทศจะให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครู เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนด้วยวิธีการนิเทศแบบต่าง ๆ งานพัฒนาบุคลากร (Staff Development) โดยการจัดโอกาสให้ได้รับการเรียนรู้ เพื่อให้ครูสามารถปรับปรุงการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดประชุม อบรม เยี่ยมชั้นเรียน แนะนำวิธีสอน ศึกษาดูงาน ติดตามผลการดำเนินงานผ่านพี่เลี้ยงที่สามารถให้คำแนะนำและมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ ร่วมกันพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมและการเรียนรู้ (คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550) งานโดยผู้นิเทศและครูควรร่วมกันในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสม ได้แก่ การคัดเลือกหน่วยการเรียนรู้ และจัดเนื้อหาสาระกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอนแต่ละกลุ่มสาระ ที่สอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ครูสามารถสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลได้อย่างเหมาะสม และดำเนินการวัดประเมินได้อย่างมีคุณภาพ และรับผิดชอบต่อการตัดสินใจ เพื่อความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน อย่างเป็นระบบ มีการวางแผน ติดตามผลการดำเนินงาน ตลอดทั้งการประเมินผลการปฏิบัติงาน ร่วมกันทุกขั้นตอน โดยคู่มือการนิเทศได้แสดงถึงการพัฒนาที่เป็นระบบจนเป็นที่ยอมรับของผู้เชี่ยวชาญว่าสามารถนำไปใช้ให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้

2. ความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการคิด ของผู้บริหาร ครูผู้สอนและนักเรียน มีผลการพัฒนาและการเรียนรู้สูงขึ้น สอดคล้องกับ วัฒนา ก้อนเชื้อรัตน์ (2551 : สรุปปรายงาน) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการนิเทศเพื่อการเปลี่ยนแปลงในการนิเทศโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน ระหว่างปี พ. ศ. 2547-2550 รูปแบบการนิเทศนี้ประกอบด้วย 4 หลักการ ได้แก่ 1) กระบวนการเร่งรัดให้เกิดการเปลี่ยนแปลง 2) การนิเทศเพื่อสร้างคุณภาพตามหลักการ 5G และการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (kaizen) 3) การตรวจเยี่ยม เชิงประเมิน และ 4) การส่งเสริมองค์การเรียนรู้ มีการดำเนินตามรูปแบบ 4 ขั้นตอน ตามหลักการทั้ง 4 ข้อ จัดอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนาทีมงาน นิเทศติดตามให้ข้อเสนอแนะช่วยให้โรงเรียนสามารถขับเคลื่อนคุณภาพได้ตามแผนหลักโครงการ ผลการประเมินพบว่า คุณภาพการบริหารจัดการของโรงเรียนระดับมาก ผลการดำเนินงานของโรงเรียนหลังนิเทศระดับมาก และเสาวลักษณ์ มาพร (2551 : 82) ได้ศึกษาเรื่อง ความพร้อมในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ความพร้อมในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ดังนี้ ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายใน ด้านการติดตามและประเมินผล ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดระบบบริหารจัดการของสถานศึกษา ด้านการให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและด้านการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับ ปรียานุช พิบูลสรารุช และคนอื่นๆ (2553 :18) ที่กล่าวว่า การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในวงการศึกษา เป็นเสมือนหนึ่งการให้เครื่องมือแก่ครูและนักเรียนเพื่อไปสู่เป้าหมายของการเรียนรู้ที่สำคัญ คือ การ “รู้จักคิดวิเคราะห์” ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่วงการการศึกษา ต้องสร้างคนให้สามารถคิดวิเคราะห์คิดได้ ด้วยการนำมาออกแบบการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝังหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้นักเรียนเข้าใจในหลักคิดและทดลองปฏิบัติ การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาสู่การจัดการเรียนการสอน โดยให้ทุกกลุ่มสาระ นำหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการการเรียนการสอนตามความเหมาะสมและวิธีการของครูผู้สอน ที่ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้และใช้ในการจัดการเรียนการสอน และเป็นไปตามที่ ศิริวรรณ ฉายะเกษริน (2552) กล่าวว่า กิจกรรมตามกระบวนการขั้นตอนการนิเทศแบบร่วมพัฒนา ซึ่งถือว่าเป็นการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบโดยใช้เทคนิคการนิเทศเป็นปัจจัยหลักบนพื้นฐานความสัมพันธ์แห่งการร่วมคิดร่วมทำพึ่งพาช่วยเหลือยอมรับซึ่งกันและกันให้เกียรติและจริงใจต่อกันระหว่างผู้นิเทศผู้สอนและคู่สัญญาเพื่อร่วมกันพัฒนาทักษะวิชาชีพอันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเจตคติต่อ ผู้นิเทศการสอนทุกระดับตั้งแต่ผู้บริหารสถานศึกษาคุณครูโดยทำความเข้าใจร่วมกันในการพัฒนาสร้างจิตสำนึกจิตศรัทธาในการดำเนินงานร่วมกันวางแผน วัตถุประสงค์ในการดำเนินงานที่สามารถบรรลุเป้าหมายตามศักยภาพของสถานศึกษา โดยผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการพัฒนาผ่านโครงการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นตัวขับเคลื่อนในการดำเนินงานให้เกิดกับสถานศึกษา กลุ่มเป้าหมายโดยใช้กระบวนการ 4 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมการศึกษาดูงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นกิจกรรมที่สร้างจิตศรัทธาให้กับผู้บริหารคุณครูนักเรียนแกนนำในการดำเนินงานสร้างความตระหนักและเกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง เพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงหรือจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของสถานศึกษาที่มีอยู่ให้สอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริมีความหลากหลายในกิจกรรมการดำเนินงานสถานศึกษาสามารถใช้แนวทางในการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงกิจกรรม การเรียนการสอนของตัวเองได้และมีความเชื่อมั่นว่ากิจกรรมการเรียนการสอนสามารถบรรลุเป้าหมายโดยมีแหล่งเรียนรู้ที่โรงเรียนผู้บริหารคุณครูนักเรียนร่วมกันคิดร่วมกันสร้างและกำหนดเป้าหมายร่วมกัน กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมการถอดบทเรียนเป็นกิจกรรมที่ให้ความรู้กับผู้บริหารคุณครูนักเรียนแกนนำในการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดย ผู้จัดกิจกรรมได้ทำ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการถอดบทเรียนและแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีการสร้างเครือข่ายในการถอดบทเรียนร่วมกันจากตัวแทนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินงานทั้ง 5 อำเภอโดยใช้กิจกรรมที่โรงเรียนหรือสถานศึกษาได้ดำเนินการมาใช้ในการถอดบทเรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน แบบกัลยาณมิตร กิจกรรมที่ 3 การจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นผู้ให้ความรู้คำแนะนำถึงวิธีการบูรณาการหรือนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่คุณครูได้ดำเนินการมาใช้ปรับปรุงพัฒนาเพื่อให้สอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยแผนการจัดการเรียนการสอนสอนได้ยึดตามหลักของมูลนิธิมูลนิธินิยุวสถิรคุณ ซึ่งเป็นต้นแบบของการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครือข่ายจากศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา (โรงเรียนบ้านหนองไผ่) ร่วมจัดกิจกรรมและนิเทศติดตามกลุ่มเป้าหมายทำให้เกิดคุณภาพของการจัดการเรียนการสอน การวางแผนการนิเทศร่วมกันสะท้อนความคิดเห็นหลังจากการนิเทศและการดำเนินงานส่งผลให้ ผู้บริหาร ครู นักเรียน ที่รวมโครงการมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสูงขึ้น

3. ผู้บริหาร ครูผู้สอน มีความพึงพอใจของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาการจัดการเรียน การสอนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการคิด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ วัฒนา ก้อนเชื้อรัตน์ (2551 : สรุปรายงาน) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการนิเทศเพื่อการเปลี่ยนแปลงในการนิเทศ โรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน ระหว่างปี พ. ศ. 2547-2550 ซึ่งช่วยส่งเสริมองค์การเรียนรู้ มีการดำเนินตามรูปแบบ 4 ขั้นตอน ตามหลักการทั้ง 4 ข้อ จัดอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนาทีมงาน นิเทศติดตามให้ข้อเสนอแนะช่วยให้โรงเรียนสามารถขับเคลื่อนคุณภาพได้ตามแผนหลักโครงการ ทำให้โรงเรียนได้รับการรับรอง ได้รับการยอมรับจากชุมชน มีความภาคภูมิใจพอใจและมีความพึงพอใจต่อการนิเทศที่เป็นกัลยาณมิตร เป็นกันเอง ตรงไปตรงมา รูปแบบการนิเทศเพื่อการเปลี่ยนแปลงมีลักษณะที่เหมาะสมกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้วยการนิเทศจากภายนอกประสานกับการนิเทศภายในโรงเรียน มีขั้นตอนหลักการที่สำคัญ คือ การสร้างคุณภาพ การพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง และการประเมินผลแบบตรวจเยี่ยมที่จะเป็นกัลยาณมิตร มีส่วนร่วมนำมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้หลากหลายสถานการณ์ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ เนื้อหา บุคลากรผู้รับการนิเทศ วิเคราะห์ ปรับประยุกต์หลักการลงรายละเอียดในกิจกรรมการนิเทศ ก็จะนำไปใช้ได้เป็นอย่างดี เช่น การพัฒนาการเรียนการสอน การพัฒนาผลงานครู การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งการนิเทศแบบร่วมพัฒนาให้ความสำคัญต่อการเสริมขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติในทุกขั้นตอนของการดำเนินงานเพื่อให้ครูเกิดความภาคภูมิใจและเกิดความสุขในวิชาชีพมีพลังที่จะแก้ไขปรับปรุงการปฏิบัติงานและมีความพึงพอใจที่จะนำข้อนิเทศไปปฏิบัติให้เกิดผลอย่างต่อเนื่องนอกจากนี้การนิเทศยึดวัตถุประสงค์สำคัญในการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนเป็นการทำงานอย่างเป็นระบบแต่สามารถยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์ที่เหมาะสมในขณะที่ทำการนิเทศผู้นิเทศและครูมีโอกาสวิเคราะห์ พฤติกรรมการนิเทศและปฏิสัมพันธ์ทางการนิเทศร่วมกันเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องและช่วยการวางแผนในการพัฒนา ส่งผลให้นักเรียนครูผู้บริหารเกิดการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างมีคุณภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในระดับปฏิบัติ

1.1 การปลูกฝังอุปนิสัยความพอเพียงควรมีการตอกย้ำ ซ้ำทวน ปฏิบัติบ่อยๆ จนเป็นกิจนิสัย

1.2 การพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จะมีประสิทธิภาพ ควรเริ่มจากความรู้ความเข้าใจในกระบวนการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

1.3 ควรขยายความร่วมมือจากครอบครัว ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือและจัดสภาพแวดล้อมตลอดจนสร้างองค์ความรู้ต่างๆ ให้กับนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

การพัฒนาต่อยอดและรับช่วงการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต คือ การบ่มเพาะอุปนิสัยที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต เพื่อให้การสร้างและพัฒนาศักยภาพ มีการเชื่อมโยงต่อยอดให้แข็งแกร่งมากขึ้น เพิ่มความตระหนักรู้ในหน้าที่ของตนที่ถูกต้องเหมาะสม จนสามารถมีภูมิคุ้มกันที่สามารถดำเนินชีวิตในภาวะการเปลี่ยนแปลงได้ด้วยตนเอง อย่างมีความสุขในสังคมและประเทศในอนาคตได้

การนำผลการวิจัยไปใช้

1. ได้แนวทางการนิเทศและวิธีการส่งเสริมให้สถานศึกษาและผู้นิเทศได้จัดทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. ได้แนวทางการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วิธีการส่งเสริมวิธีการคิดของผู้ปฏิบัติที่ทำให้เกิดความรอบคอบในการปฏิบัติงานและส่งผลดีต่อการดำเนินงาน กิจกรรมต่างๆ

3. ได้แนวทางการดำเนินงานในโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในการปฏิบัติกิจกรรมโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในทุกๆ กิจกรรม

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). ยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา (2550 - 2554). กรุงเทพฯ: สำนักปลัดกระทรวง.
- กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา. (2560). รายงานผลการปฏิบัติงานโครงการการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ปีการศึกษา 2559. นครสวรรค์: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3.
- เกษม วัฒนชัย. (2549). *การเรียนรู้ที่แท้และพอเพียง*. กรุงเทพฯ: มติชน.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2550). *คู่มือดำเนินการพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการกระจายอำนาจสำหรับครูและศึกษานิเทศก์*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- คณะทำงานบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนรู้การสอน. (2552). *แนวทางการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา และ ปรียานุช พิบูลสรารุช. (2553). *ตามรอยพ่อชีวิตพอเพียง..สู่ การพัฒนาที่ยั่งยืน*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ศูนย์การพิมพ์เพชรรุ่ง.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประสาน พิทักษ์โกศล. (2552). *ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1*. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ปรียานุช ธรรมปียา. (2557). *วิกฤตเศรษฐกิจ 2540 กับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ.
- ปรียานุช พิบูลสรารุช; และคนอื่นๆ. (2553). *ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากหลักคิดสู่วิถี ปฏิบัติ*. นนทบุรี: ธนภัทร(2006) พรินต์ติ้ง.
- ปรียานุช พิบูลสรารุช (2551). *เศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.
- พาสนา ชลบุรีพันธ์. (2560). *รูปแบบการนิเทศการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาการจัดการการศึกษา วิทยาลัย ครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยธุรกิจ บัณฑิต.
- พงศ์ศักดิ์รัฐ เสมสันต์และคนอื่นๆ. (2552). *แผนแม่บทการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของกรุงเทพมหานคร (พ.ศ. 2552 - 2556)*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- ไพรินทร์ เหมบุตร และคณะ. (2556). *กลยุทธ์การนิเทศเพื่อพัฒนาครูมืออาชีพในเครือข่ายการนิเทศที่ 18*. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุสิตบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2554). *การประเมินโครงการยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบ กิจกรรมการพัฒนานิเทศแนวใหม่*. พิมพ์ครั้งที่ 3. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ยุพิน ยืนยง. (2553). *การพัฒนาแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู เขตการศึกษา 5 อัครสังฆมณฑลกรุงเทพ ฯ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- วรรณะ รัตนพงษ์ และอนันต์ ลัคนหทัย. (2560). การพัฒนาการศึกษาแบบยั่งยืน. เชียงราย: คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- วัฒนา ก้อนเชื้อรัตน์. (2551). รายงานการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน เขตตรวจราชการที่ 13 โดยใช้รูปแบบ การนิเทศเพื่อการเปลี่ยนแปลง. นครราชสีมา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต1.
- ศิริวรรณ ฉายะเกษตริณ. (2552, เมษายน - กันยายน). “การนิเทศแบบรวมพัฒนา” ใน วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. ปีที่ 3 (1), หน้า 67-87.
- สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์. (2550). ทักษะการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และเขียน. นนทบุรี: ซี.ซี. นอลลิคัจฉิงค์.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2542). การดำเนินชีวิตในระบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ในวันพัฒนา. กรุงเทพฯ: กรมพัฒนาชุมชน.
- สมหมาย เปียถนอม. (2551). ความพึงพอใจของนักศึกษาในการได้รับบริการจากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- Beyene, T. (1983). The Kind of School Supervision Needs in Developing Countries: Case Study Ethiopia. Dissertation Abstracts International. 43 (07): 2168 – A.
- Cruz. (2000). The Efficacy of the Social Work Model of Supervision for Education. Ed.D. Dissertation. University of Illinois at Urbana-Champaign. (Online).
- Moore. (2000). The Supervision and Evaluation of High School Principala as Described dbby Central Office Administrators. Dissertation Abstracts International. 61(5): 1698-A.
- Williams, Francine Foster. (1994). Clinical Supervision Implementation Strategies and Behavioral Change : An Ethnography of Elementaty School Personal. Dissertation Abstracts International 54 (January 1994): 2454 – A.

ภาคผนวก

แบบประเมินคู่มือการนิเทศแบบร่วมพัฒนาการเรียนการสอน
โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการคิด
สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3

การนิเทศแบบร่วมพัฒนาการเรียนการสอน

การพัฒนาโรงเรียนเพื่อน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอน มุ่งให้โรงเรียนมีต้นแบบวิธีการดำเนินงานพัฒนาและเป็นการใช้รูปแบบการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาและโรงเรียนตามสภาพบริบทของสถานศึกษา

แนวทางดำเนินการ/วิธีการ

การนิเทศ ติดตามและประเมินผล เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดำเนินการ 9 ขั้นตอนนี้

ขั้นที่ 1 โรงเรียนร่วมพัฒนาตกลงร่วมกัน

5 โรงเรียนร่วมพัฒนาและทำข้อตกลง ร่วมในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์สภาพปัญหาการเรียนการสอนร่วมกัน

วิธีการบริหารและการจัดการเรียนการสอนด้วยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ขั้นที่ 3 กำหนดวัตถุประสงค์ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนา

การดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

ขั้นที่ 4 วางแผนการสอน/ผลิตสื่อตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการขับเคลื่อนการจัดการเรียนการสอนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- ศึกษาดูงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ออกแบบกิจกรรมการดำเนินงานโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอน
- การจัดทำแผนการสอนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ขั้นที่ 5 วางแผนการนิเทศ/กำหนดปฏิทิน

ดำเนินงานตามโครงการขับเคลื่อนการจัดการเรียนการสอนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ขั้นที่ 6 สังเกตการสอนและประเมินผล

ครูจัดการเรียนการสอนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามบริบทของสถานศึกษา

ขั้นที่ 7 วิเคราะห์ผลการสอนและผลการสังเกตการสอน

นิเทศติดตามและแลกเปลี่ยนผลการจัดการเรียนการสอน

ขั้นที่ 8 ให้ข้อมูลป้อนกลับซึ่งกันและกัน

ขั้นที่ 9 พัฒนารูปแบบการสอนและนิเทศการสอน

ทบทวนผลการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมเพื่อดำเนินงานต่อเนื่อง ยั่งยืน

เป้าหมายความสำเร็จ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จการนิเทศแบบร่วมพัฒนาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา มีดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมเป็นอย่างดี มีการกำหนดนโยบายในการที่ชัดเจนและสร้างศรัทธา ความเชื่อมั่นให้กับครูในการปฏิบัติตน ปฏิบัติงาน ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของครูในด้านการจัดการเรียนการสอน นักเรียนปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
2. ผู้นิเทศ (ผู้บริหาร/ศึกษานิเทศก์) ได้ทำงานแบบเป็นกัลยาณมิตร ร่วมคิดร่วมพัฒนาตามกระบวนการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”
3. ครูผู้สอนเปิดใจยอมรับการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาอบรม ศึกษาดูงาน จัดกิจกรรมสร้างแผนนวัตกรรมที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ห้องเรียน การทำงานมีบรรยากาศของทำงานที่ร่วมกันพัฒนาแบบกัลยาณมิตร มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อปรับปรุงพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้นักเรียนได้รับการบ่มเพาะอุปนิสัยพอเพียงอย่างยั่งยืน

แบบสอบถามความคิดเห็นต่อการปฏิบัติ/ดำเนินการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน
การนิเทศแบบร่วมพัฒนาการเรียนการสอนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการคิด
สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

วัตถุประสงค์ เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม/การปฏิบัติงานด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล การดำเนินงานการนิเทศแบบร่วมพัฒนาการเรียนการสอนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดของท่านมากที่สุด

กิจกรรมการดำเนินการ	ระดับการปฏิบัติ					ข้อสังเกต/ ข้อควรพัฒนา
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
องค์ประกอบของรูปแบบ						
1. องค์ประกอบเชิงหลักการและวัตถุประสงค์ มีความเหมาะสม						
2. องค์ประกอบเชิงกระบวนการ 9 ชั้น ได้แก่ ชั้นที่ 1 โรงเรียนร่วมพัฒนากลางร่วมกัน ชั้นที่ 2 วิเคราะห์สภาพปัญหาการเรียนการสอนร่วมกัน ชั้นที่ 3 กำหนดวัตถุประสงค์ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนา ชั้นที่ 4 วางแผนการสอน/ผลิตสื่อตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ชั้นที่ 5 วางแผนการนิเทศ/กำหนดปฏิทิน ชั้นที่ 6 สังเกตการสอนและประเมินผล ชั้นที่ 7 วิเคราะห์ผลการสอนและผลการสังเกตการสอน ชั้นที่ 8 ให้ข้อมูลป้อนกลับซึ่งกันและกัน ชั้นที่ 9 พัฒนารูปแบบการสอนและนิเทศการสอน มีความเหมาะสมและสัมพันธ์กัน						
3. องค์ประกอบของกิจกรรม โครงการขับเคลื่อนการจัดการเรียนการสอนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ - ศึกษาดูงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ - การถอดบทเรียน - การจัดทำแผนการสอนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง						

กิจกรรมการดำเนินการ	ระดับการปฏิบัติ					ข้อสังเกต/ ข้อควรพัฒนา
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
มีความเหมาะสมและสัมพันธ์กัน						
องค์ประกอบของกิจกรรม						
กิจกรรมที่ 1 การศึกษาดูงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ						
1. สร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้ร่วมกิจกรรมได้						
2. เป็นกิจกรรมที่สามารถ “ระเบิดจากข้างใน” ตามหลักการทรงงาน						
3. สามารถสร้างแนวคิดในการปฏิบัติกิจกรรมได้						
4. สามารถสร้างความรู้และความเข้าใจในวิธีการปฏิบัติได้						
5. ความหลากหลายของกิจกรรมสามารถทำให้เกิดทางเลือกในการดำเนินงานที่หลากหลาย						
กิจกรรมที่ 2 การถอดบทเรียน						
1. การให้ความรู้ก่อนการจัดกิจกรรม ช่วยให้มีความเข้าใจและสร้างแนวคิดในการดำเนินงานให้ตรงกัน						
2. การถอดบทเรียนสะท้อนถึงวิถีปฏิบัติและเป็นสิ่งที่โรงเรียนดำเนินการอยู่ในกิจกรรมประจำวัน						
3. รูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบเป็นกัลยาณมิตร						
4. เกิดวิธีการแก้ปัญหาและพัฒนากิจกรรมจากการปฏิบัติจริง						
5. ช่วยสร้างเครือข่ายในการดำเนินงานที่ตรงกับบริบทของสถานศึกษา						
กิจกรรมที่ 3 การจัดทำแผนการสอนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง						
1. รูปแบบของแผนการสอนเป็นไปตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตร						
2. กิจกรรมการเรียนรู้สามารถเชื่อมโยงได้จริงในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้						
3. เนื้อหาการอบรมสามารถนำไปใช้ในการจัดทำแผนการสอนได้จริง						
4. ครูสามารถปรับ/ประยุกต์ใช้แผนการสอน ตรงตามวัตถุประสงค์ของการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง						
5. ครูสามารถจัดทำแผนการสอนเพื่อนำไปใช้ใน						

กิจกรรมการดำเนินการ	ระดับการปฏิบัติ					ข้อสังเกต/ ข้อควรพัฒนา
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
การจัดกิจกรรมน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้						
กิจกรรมที่ 4 การสังเกตการสอน						
1. สามารถสร้างแรงจูงใจให้ครูในการพัฒนาการเรียนการสอน						
2. เปิดโอกาสให้ครูได้ร่วมในการวิเคราะห์จุดเด่นจุดพัฒนาของตนเอง						
3. สามารถช่วยเหลือครูในการจัดการเรียนการสอนได้ตรงตามที่ต้องการ						
4. สามารถทำให้ครูยอมรับว่าการนิเทศการสอนมีความสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนการสอน						
5. เกิดความร่วมมือซึ่งกันและกันในการส่งเสริมกระบวนการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอน						
รูปแบบของการดำเนินงานของการนิเทศ ฯ						
1. ช่วยสร้างความตระหนักและเกิดแรงบันดาลใจให้เห็นความสำคัญของการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง						
2. ช่วยสร้างขวัญและกำลังใจ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาไปสู่การจัดการเรียนการสอนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง						
3. ช่วยให้ทุกฝ่ายเข้าใจและมีความพร้อมในการจัดกิจกรรมน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การดำเนินงานได้ชัดเจน						
4. ช่วยให้ผู้บริหาร ครูผู้สอนและนักเรียน มีความรู้ และทักษะในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้						
5. ช่วยให้โรงเรียนมีกระบวนการพัฒนากิจกรรมน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ชัดเจน						
6. ช่วยสนับสนุนโรงเรียนให้สามารถเริ่มต้นกิจกรรมพัฒนาการจัดการเรียนการสอนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้อย่างเหมาะสมกับบริบท						
7. เป็นแนวทางในการเริ่มต้นขับเคลื่อนการจัดการเรียนการสอนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง						
8. เป็นแนวทางในการสร้างเครือข่ายและกลไกในการจัดการเรียนการสอนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง						

กิจกรรมการดำเนินการ	ระดับการปฏิบัติ					ข้อสังเกต/ ข้อควรพัฒนา
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
9. เป็นแนวทางในการการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง						
10. เป็นแนวทางในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือและการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง						
11. เป็นแนวทางในการนิเทศ ติดตาม และให้คำแนะนำตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้จริง						
12. เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของโรงเรียนให้สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้และเครือข่ายพัฒนา/ขับเคลื่อนโรงเรียนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง						

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรม/การปฏิบัติงานด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล การดำเนินงานการนิเทศแบบร่วมพัฒนาการเรียนการสอนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน

**แบบสอบถามความพึงพอใจสำหรับผู้บริหาร ครูต่อนิเทศแบบร่วมพัฒนาการเรียนการสอน
โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3**

คำชี้แจง

- แบบสอบถามมี 3 ตอน คือ
 - สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ความพึงพอใจที่มีต่อการนิเทศแบบร่วมพัฒนาการเรียนการสอนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - ความคิดเห็นเพิ่มเติมที่คิดว่าเป็นประโยชน์และก่อให้เกิดการปรับปรุงพัฒนางานนิเทศ ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น
- โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อทั้ง 3 ขั้นตอน ตามความคิดเห็นที่เป็นจริงของท่าน
- คำตอบของท่านใช้เพื่อประโยชน์ของการดำเนินงานพัฒนาการนิเทศ เท่านั้น

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความตามความเป็นจริง

- ตำแหน่ง

() ผู้บริหารโรงเรียน	() ครูผู้สอน
-----------------------	---------------
- ประสบการณ์ในการปฏิบัติราชการ

() ต่ำกว่า 10 ปี	() มากกว่า 10 ปี
-------------------	-------------------

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจที่มีต่อการนิเทศแบบร่วมพัฒนาการเรียนการสอนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
คำชี้แจง

1. แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนที่มีต่อการนิเทศแบบร่วมพัฒนาการเรียนการสอนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ดำเนินการ จำนวน 4 กิจกรรม คือ

- 1.1 การศึกษาดูงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- 1.2 การถอดบทเรียน
- 1.3 การจัดทำแผนการสอนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 1.4 การสังเกตการสอน

2. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็นหรือความเชื่อของท่านต่อการนิเทศแบบร่วมพัฒนาการเรียนการสอนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การตอบแบบสอบถามขอให้ท่านพิจารณาว่าในแบบสอบถามแต่ละข้อว่ามีความพึงพอใจในระดับใดและโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความพึงพอใจ ตามความรู้สึกที่เป็นจริงของท่านมากที่สุด

ข้อ ที่	รายการการจัดกิจกรรมการนิเทศ	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	การศึกษาดูงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ					
2	ความรู้ที่ได้เป็นประโยชน์สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน					
3	ทำให้เกิดวิสัยทัศน์และแนวปฏิบัติในการทำงาน					
4	ช่วยสร้างแนวคิดในการจัดการเรียนการสอน					
5	ความรู้และความเข้าใจที่ได้รับจากการศึกษาดูงาน					
6	ระยะเวลาและสถานที่ในการศึกษาดูงานมีความเหมาะสม					
1	การถอดบทเรียน					
2	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้สร้างความเข้าใจในการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร/ครู/นักเรียน					
3	กิจกรรมเป็นกัลยาณมิตรสามารถสะท้อนคุณค่าของการทำงานของทุกคน					
4	ทำให้เกิดแนวคิดหรือข้อค้นพบใหม่ ในการจัดกิจกรรมน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
5	การถอดบทเรียนช่วยพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูและนักเรียน					
6	เครือข่ายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรม					
1	การจัดทำแผนการสอนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
2	แผนการสอนทำให้นักเรียนเกิดการบ่มเพาะอุปนิสัยตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
3	เนื้อหาการอบรมสร้างความเข้าใจมาตรฐานและตัวชี้วัดในการจัดทำแผนการสอนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					

ข้อ ที่	รายการการจัดกิจกรรมการนิเทศ	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3	แผนการสอนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถจัดได้ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้					
4	แผนการสอนแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและกิจกรรมการเรียนการสอน					
5	แผนการสอนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถทำได้และนำไปใช้ได้จริง					
1	การสังเกตการสอน การสังเกตการสอนมีประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาการสอนของครู					
2	การเปิดโอกาสให้มีการสะท้อนผลการสังเกตการสอนร่วมกันของครูทุกคน					
3	ผู้ที่ทำการสังเกตการสอนเป็นกัลยาณมิตรไม่ทำให้ครูวิตกกังวลและมีอิสระในการสอน					
4	เครื่องมือในการสังเกตการสอนช่วยส่งเสริมและพัฒนาการสอน					
5	ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการสอนสะท้อนให้เกิดการพัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอน					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติมที่คิดว่าเป็นประโยชน์และก่อให้เกิดการปรับปรุงพัฒนางานนิเทศให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

คำชี้แจง โปรดเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมที่ท่านคิดว่าเป็นประโยชน์และก่อให้เกิดการปรับปรุงพัฒนางานนิเทศให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

1. การศึกษาดูงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

.....

2. การจัดแผนการสอนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

.....

3. การถอดบทเรียน

.....

4. การสังเกตการสอน

.....

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลกรณีพิเศษแบบร่วมพัฒนาการเรียนการสอนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังตัวอย่างภาพการจัดกิจกรรม ดังนี้

พิธีถวายความอาลัย

นายสมบุรณ์ ศรีวิชาวสร้อย

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๓

ประธานการประชุมปฏิบัติการการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการคิด

สู่สถานศึกษา (รุ่นที่ ๑) ณ ห้องประชุมปรเมษฐ์ โรงเรียนอนุบาลท่าตะโก

กิจกรรมการขับเคลื่อนหลักปศพ. โดยนายพนม จันทร์ดิษฐ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญโรงเรียนบ้านหนองไผ่

กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จากการถอดหลัก ปศพ. จากกิจกรรมของครูและผู้บริหาร

การจัดทำแผนการสอนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การถอดบทเรียน

การนิเทศการสอน

